บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการทำวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องในด้านต่าง ๆ ดังนี้

2.1 ธรรมชาติของภาษาและการเรียนรู้ภาษา

2.1.1 ธรรมชาติของภาษา

2.1.2 ความหมายของภาษา

2.1.3 แนวคิดในการเรียนรู้ภาษา

2.1.4 ทฤษฎีการเรียนรู้ภาษา

2.1.5 กลวิธีในการเรียนรู้ภาษา

2.2 การสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ

2.2.1 หลักสูตรภาษาอังกฤษในระดับประถมศึกษา

2.2.2 วิธีสอนแบบไวยากรณ์และแปล

2.2.2.1 แนวคิดพื้นฐาน

2.2.2.2 ลักษณะสำคัญ

2.2.2.3 ขั้นตอนในการดำเนินการเรียนการสอน

2.2.2.4 กลวิธีในการสอน

2.2.2.5 ข้อดีและข้อจำกัดของวิธีสอน

2.2.3 วิธีสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบความรู้ความเข้าใจ

2.2.3.1 แนวคิดพื้นฐาน

2.2.3.2 ลักษณะสำคัญ

2.2.3.3 ขั้นตอนในการดำเนินการเรียนการสอน

2.2.3.4 กลวิธีในการสอน

2.2.3.5 ข้อดีและข้อจำกัดของวิธีสอน

2.2.4 วิธีสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร

2.2.4.1 ความหมายของการสื่อสาร

2.2.4.2 ลักษณะการเรียนการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร

2.2.4.3 ขั้นตอนการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร

2.2.4.4 กลวิธีการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร

2.2.4.5 หลักการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร

2.2.4.6 แนวการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร

2.2.4.7 บทบาทของครูในกระบวนการเรียนการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร

2.2.4.8 การจัดชั้นเรียนในการเรียนการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร

2.2.4.9 ข้อดีและข้อจำกัดของวิธีสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร

2.3 รูปแบบการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน

2.3.1 แนวคิดในการสร้างรูปแบบการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน รายละเอียดและลำดับขั้นตอนการสอนตามรูปแบบการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน

2.4 หลักการสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถด้านภาษาอังกฤษ

2.4.1 ลักษณะของแบบทดสอบที่วัดความสามารถด้านการสื่อสาร

2.4.2 ข้อควรคำนึงในการสร้างข้อสอบวัดความสามารถในการสื่อสาร

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 ธรรมชาติของภาษาและการเรียนรู้ภาษา

2.1.1 ธรรมชาติของภาษา

Finocchiaro (1974) ได้กล่าวถึงธรรมชาติของภาษาไว้ว่า

1. ภาษาเป็นการกระทำที่พิเศษเฉพาะของมนุษย์ที่ไม่เหมือนใคร ซึ่งมักถูกอธิบายคุณลักษณะนี้ว่า เป็น "specific species "

2. คนปกติทั้งหมดที่อยู่ในโลกนี้สามารถพูดสื่อสารกันได้ ไม่มีคนกลุ่มไหนที่อาศัยอยู่โดยที่ไม่มีการพูดคุยกัน

3. ภาษาเป็นสากล (universal) การดำรงชีวิตของมนุษย์โดยทั่วไปจะใช้ภาษาในการสร้างความเข้าใจซึ่งกันและกัน และใช้ในการทำกิจกรรมต่างๆ

4. ภาษาทุกภาษาในโลกมีมากมายและเพียงพอสำหรับใช้ในการปฏิบัติกิจกรรมประจำวัน และสามารถที่จะเกิดขึ้นได้เมื่อจำเป็นต้องใช้ ซึ่งอาจจะยืมมาจากภาษาอื่นหรือสร้างคำขึ้นใหม่โดยอาศัยองค์ประกอบที่มีอยู่

5. ในการดำรงชีวิต มนุษย์สามารถเป็นได้ทั้งผู้รับและผู้ส่งสาร นั่นคือเป็นทั้งผู้ฟังและผู้พูด

6. ผู้พูดมีอิสระที่จะคิดถ้อยคำหรือประโยคขึ้นใหม่ (utterances) ขึ้นมา แต่รูปประโยคเหล่านั้นยังคงอยู่ภายใต้ระบบกฎเกณฑ์ทางภาษา (linguistic system)

7. ภาษาทุกภาษามีระบบหรือรหัสเป็นของตนเอง นั่นคือ ในระบบหรือรหัสนั้นจะมีเสียงรวมอยู่ด้วย ในการพูดหรืออธิบายเกี่ยวกับสถานการณ์หรือเหตุการณ์ปัจจุบัน อดีต หรืออนาคต

8. ผู้พูดสามารถฟังในสิ่งที่เขาพูดได้ คือ รับผลย้อนกลับ (feedback) จากการพูดของเขา โดยฟังจากข้อคิดเห็น (comments) หรือดูจากปฏิกิริยาของผู้ฟังในการสื่อสารกันแบบเผชิญหน้า (face - to - face)

9. ภาษาทุกภาษาประกอบไปด้วยจำนวนหน่วยเสียงเฉพาะที่ถูกจำกัด แต่จากจำนวนที่มีอยู่จำกัดนี้ผู้พูดสามารถที่จะสร้างคำหรือถ้อยความ (words and utterances) ขึ้นได้อย่างนับไม่ถ้วน

10. ภาษาสะท้อนวัฒนธรรมของสังคม (socio - cultural) และสภาพแวดล้อมของผู้พูด

11. ทุกภาษามีลักษณะเป็นสากล ซึ่งถูกใช้กำหนดสัญลักษณ์ในการเรียกชื่อสิ่งของหรือวัตถุต่าง ๆ และใช้เป็นภาษาในการสื่อสาร ทั้งภาษาพูดและภาษาท่าทาง

12. ภาษาทุกภาษามีวิธีการที่จะทำให้ผู้พูดกล่าวถึงตนเองหรือผู้อื่น เช่น ถามปัญหา กล่าวคำปฏิเสธและยอมรับ ทั้งหมดนี้ทำให้ผู้พูดสามารถกล่าวและรวบรวมความคิดออกมาในรูปของเสียงพูดได้

13. ภาษาพูดเกิดขึ้นก่อนภาษาเขียน มนุษย์และภาษาพูดเกิดขึ้นมาพร้อมกัน

14. เหตุผลที่ภาษาพูดเกิดขึ้นก่อนนั้น เนื่องจากมนุษย์เรียนรู้ที่จะพูดภาษาแม่ก่อนที่จะเรียนเขียนอ่าน

2.1.2 ความหมายของภาษา

Finocchiaro (1974) ได้ให้ความหมายของภาษาไว้ 5 ข้อด้วยกันคือ

1. ภาษาเป็นเครื่องมือในการสื่อความหมายโดยผ่านทางความคิดและการกระทำ

2. ภาษาเป็นเรื่องของระบบกฎเกณฑ์ ซึ่งถูกเก็บไว้ในสมองและถูกนำมาสร้างเป็น

ถ้อยคำ เป็นประโยคอย่างนับไม่ถ้วน

3. ภาษาเป็นพฤติกรรมที่เกิดจากการเรียนรู้

4. ภาษาเป็นผลิตผลของวัฒนธรรม ซึ่งเกิดจากกฎระเบียบและหลักในการดำเนินชีวิต และถูกสะท้อนออกมาจากความคิดของมนุษย์

5. ภาษาเป็นระบบเสียงที่เกิดขึ้นจากการบัญญัติไว้ และอนุญาตให้คนที่อยู่ในวัฒนธรรมนั้น หรือคนอื่น ๆ ที่ได้เรียนรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมนั้นใช้ในการสื่อความหมาย (communicate) และโต้ตอบปฏิสัมพันธ์กัน (interact)

2.1.3 แนวคิดในการเรียนรู้ภาษา

Krashen (อ้างถึงในสุมิตรา อังวัฒนกุล, 2537) ได้กล่าวถึงแนวคิดในการเรียนรู้ภาษาที่สองไว้ว่า มีอยู่ 5 สมมติฐาน พอสรุปได้ดังนี้ คือ

1. สมมติฐานเกี่ยวกับการเรียนและการรู้ภาษา (The acquisition learning hypothesis) สมมติฐานนี้กล่าวว่า ในการเรียนรู้ภาษาที่สองของคนเรานั้น มีอยู่ 2 แบบ คือ การรู้ภาษา (language acquisition) และการเรียนภาษา (language learning)

การรู้ภาษา (language acquisition) เป็นการเรียนรู้ภาษาที่สองที่มีกระบวนการคล้ายกับการเรียนภาษาแม่ เป็นการเรียนรู้ในลักษณะเป็นธรรมชาติ เรียนรู้ภาษาโดยที่ไม่รู้ตัว (subconcious) ไม่เน้นกฎเกณฑ์ทางไวยากรณ์จะเน้นทางด้านการใช้ภาษา

การเรียนภาษา (language learning) เป็นการเรียนรู้ภาษาที่สองโดยเรียนรู้แบบรู้ตัว (concious) เน้นทางด้านกฎเกณฑ์ไวยากรณ์ ตัวภาษา และความถูกผิดในการใช้ภาษาไม่เน้นการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร

2. สมมติฐานเกี่ยวกับขั้นตอนการเรียนรู้ภาษาตามธรรมชาติ (The natural order hypothesis) สมมติฐานนี้กล่าวว่า การเรียนรู้ภาษาเป็นไปอย่างมีลำดับขั้นตอนก่อนหลังซึ่งผู้เรียนทุกคนจะมีกระบวนการการเรียนรู้ภาษาในลักษณะนี้คล้ายคลึงกันหมด

3. สมมติฐานเกี่ยวกับกลไกทดสอบทางภาษา (The mornitor hypothesis) สาระสำคัญของสมมติฐานนี้ คือ การรู้ภาษา (acquisition) ทำให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาในการสื่อสารได้อย่างคล่องแคล่ว (fluency) ส่วนการเรียนภาษา (learning) จะนำไปใช้ในการตรวจสอบความถูกต้องในตัวภาษา ซึ่งทำหน้าที่เป็นกลไกทดสอบภาษา (mornitor) ซึ่งในชีวิตจริงไม่สามารถที่จะนำความรู้ด้านการเรียนภาษาไปใช้ได้มากนัก เนื่องจากในการตรวจ

สอบความถูกต้องของภาษานั้น จะต้องมีเงื่อนไข 3 ประการ คือ

3.1 ผู้ใช้ภาษามีเวลาเพียงพอสำหรับการตรวจความถูกต้อง ซึ่งถ้าเป็นเช่นนั้นจะทำให้การสื่อสารเป็นไปอย่างช้า ๆ ไม่เป็นธรรมชาติ

3.2 ผู้ใช้ภาษาต้องมุ่งความสนใจไปที่รูปแบบของภาษา (form) หรือความถูกต้องตามกฎเกณฑ์ทางภาษา ซึ่งขัดกับความเป็นจริงในการใช้ภาษาผู้พูดจะสนใจว่าจะพูดอะไรมากกว่าจะพูดอย่างไร

3.3 ผู้ใช้ภาษาต้องมีความรู้กฎเกณฑ์ทางภาษาซึ่งมีจำนวนมาก จึงไม่แน่ใจว่าจะมีผู้ใดที่สามารถจดจำได้ทั้งหมด

4. สมมติฐานเกี่ยวกับการรับรู้ข้อมูลทางภาษา (The input hypothesis) สมมติฐานนี้กล่าวถึงปัจจัยที่จำเป็นสำหรับการเรียนรู้ภาษาที่สอง คือ ข้อมูลทางภาษาที่ผู้เรียนสามารถเข้าใจได้ (comprehensible input) ซึ่งอาจได้มาจากการฟัง การอ่าน และผู้เรียนสามารถเข้าใจได้ มิเช่นนั้นข้อมูลเหล่านั้นจะเป็นได้เพียง "เสียง" หรือ "ตัวอักษร" ที่ไม่มีความหมายอะไร นอกจากนี้ข้อมูลเหล่านั้นจะต้องมีความหมายในเนื้อหาด้วย ไม่ใช่เป็นเพียงกฎเกณฑ์หรือโครงสร้างทางภาษาเท่านั้น และต้องเป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตัวผู้เรียนหรือสิ่งรอบ ๆ ตัว เช่น คำพูดให้ดูแลตนเองที่พ่อแม่พูดกับลูก โดยใช้ภาษาที่เด็กสามารถเข้าใจได้มีความหมายต่อเด็ก ไม่ใช่แสดงให้เด็กเห็นโครงสร้างทางภาษาเท่านั้น

5. สมมติฐานเกี่ยวกับความแตกต่างด้านจิตใจ (The effective filter hypothesis) สมมติฐานนี้กล่าวว่า ปัจจัยด้านเจตคติ เช่น แรงจูงใจ ความวิตกกังวล มีผลที่จะส่งเสริมหรือขัดขวางการเรียนรู้ภาษาผู้เรียนได้ แม้ว่าผู้เรียนจะได้รับข้อมูลที่สามารถเข้าใจได้ก็ตาม

2.1.4 ทฤษฎีการเรียนรู้ภาษา

Finocchairo (1974) กล่าวถึงการเรียนรู้ภาษาว่า ไม่มีใครรู้แน่ชัดว่าการเรียนรู้เกิดขึ้นได้อย่างไร แต่มีเหตุผลหลักที่เป็นความจริงอยู่ว่า การเรียนรู้พฤติกรรมทางภาษานั้นเป็นความสามารถของกระบวนการทางสมองของมนุษย์ อย่างไรก็ตาม ในการเรียนรู้ภาษาแม่เด็กๆหรือผู้เรียนจะต้องอยู่ในสภาพแวดล้อมที่จะได้ฟังเสียงอย่างมีความหมาย และในที่ที่คนอื่นมีปฏิกิริยาต่อเสียงที่เขาพูดออกมาด้วย ซึ่งเสียงที่เขาพูดออกมานั้นเป็นการเลียนเสียงจากที่เขาได้ยิน นอกจากนี้ เขายังได้กล่าวถึงทฤษฎีการเรียนรู้ภาษา 2 ทฤษฎี คือ

1. ทฤษฎีที่เน้นความรู้ความเข้าใจ (The cognitive code learning) ทฤษฎีนี้เชื่อว่า การเรียนรู้เกิดจากกระบวนการทำงานทางสมองของมนุษย์ ในการเรียนรู้ภาษาเชื่อว่ามนุษย์สามารถเรียนรู้ได้โดยใช้สติปัญญา ความคิดสร้างสรรค์ และความจำของตนเองโดยปราศจากการวางเงื่อนไขก่อน

2. ทฤษฎีการวางเงื่อนไขพฤติกรรม (The association or operant conditioning theory) ทฤษฎีนี้เชื่อว่า ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งเร้าและการตอบสนองสามารถที่จะสร้างหรือปรับพฤติกรรมการเรียนรู้ให้คงที่หรือมั่นคงได้โดยการให้สิ่งเสริมแรงหรือรางวัลซึ่งการให้สิ่งเสริมแรงหรือรางวัล ควรให้หลังจากนักเรียนได้ตอบสนองต่อสิ่งเร้าได้ถูกต้องแล้วจะทำให้นักเรียนใช้ภาษาจนเป็นนิสัยได้

ศรีวัย สุวรรณกิติ (2522) กล่าวถึงการเรียนรู้ภาษาที่เกี่ยวข้องกับการสอนภาษาอังกฤษในประเทศไทยว่า แบ่งออกเป็น 2 ประเภท พอสรุปได้ดังนี้

1. การเรียนรู้ภาษาแม่ (Native language learning) เด็กทุกคนจะมีกระบวนการเรียนรู้ภาษาแม่เหมือนกันคือ เริ่มเรียนรู้จากการฟัง พูด อ่าน และเขียนตามลำดับ การฟังเด็กได้ยินจากคนแวดล้อมที่พูดคุยกันหรือพูดกับตัวเขา เมื่อเด็กเติบโตขึ้นและอวัยวะในการออกเสียง (vocal organs) เจริญพอที่จะทำงานได้ เด็กก็จะเริ่มพูดตามเสียงที่ได้ยินนั้น การอ่าน เกิดจากผู้ใหญ่พยายามทำให้เด็กรู้จักสัญลักษณ์ที่ใช้แทนเสียงพูดนั้นทำให้เด็กเกิดทักษะการอ่านขึ้น เมื่อเด็กรู้จักสัญลักษณ์แล้วก็สอนให้เด็กลอกสัญลักษณ์นั้นด้วยตนเอง จนเกิดทักษะการเขียนในที่สุด จะเห็นว่าการเรียนรู้ภาษาแม่เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นตามลำดับ และถ้าเด็กอยู่ในสภาพแวดล้อมอย่างไรก็จะเรียนรู้ภาษาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมนั้น

2. การเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (Foreign language learning) การเรียนรู้ภาษาต่างประเทศมีลำดับขั้นเช่นเดียวกับการเรียนรู้ภาษาแม่ แต่แตกต่างตรงที่สภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ กล่าวคือ การเรียนรู้ภาษาแม่ เด็กจะได้ใช้ภาษานั้นอยู่ตลอดเวลา แต่การเรียนรู้ภาษาต่างประเทศโอกาสที่จะได้ใช้นั้นมีน้อย ดังนั้นในการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศจึงควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

2.1 การเรียนรู้ภาษาต่างประเทศเป็นการสร้างกลไกให้เด็กได้ฝึกซ้ำ ๆ จนเป็นนิสัย สามารถที่จะนำไปใช้ได้อย่างอัตโนมัติ

2.2 การเรียนภาษาต่างประเทศจะมีประสิทธิภาพมากที่สุด หากเรียนภาษาพูดก่อนภาษาเขียน

2.3 การเทียบภาษา (analogy) เป็นพื้นฐานที่ดีของการเรียนภาษาต่างประเทศมากกว่าการวิเคราะห์ภาษา (analysis)

2.4 การเรียนรู้ความหมายของคำแต่ละคำในภาษาต่างประเทศจะถูกต้องหากผู้เรียนเข้าใจถึงวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา

2.1.5 กลวิธีในการเรียนรู้ภาษา

Brown (อ้างถึงใน อัจฉรา วงศ์โสธร, 2527) ว่า กลวิธีในการเรียนรู้ หมายถึง วิธีการที่จะทำให้เกิดการซึมซาบและเก็บรักษาสิ่งที่ได้เรียนรู้ต่าง ๆ ไว้พร้อมที่จะนำออกมาใช้อีกเมื่อพบประเด็นเดิมที่คล้ายคลึงกัน กลวิธีในการเรียนรู้ภาษา ประกอบด้วย 4 กระบวนการ คือ

1. Transfer คือการถ่ายทอดประสบการณ์หรือความรู้ที่มีอยู่ในอดีตมาอธิบายเพื่อตอบปัญหาที่พบในปัจจุบัน การถ่ายทอดนี้แบ่งเป็น 2ประเภทคือ positive transfers หมายถึง การนำความรู้ในอดีตมาใช้ในลักษณะที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้สิ่งใหม่ และ negative transfer หมายถึง การที่ประสบการณ์หรือความรู้เดิมเป็นอุปสรรคขัดขวางก่อให้เกิดผลเสียต่อการเรียนรู้ในปัจจุบัน ซึ่งเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นเสมอในกระบวนการเรียนรู้และยากที่จะกำจัดให้หมดไป เพราะเราไม่สามารถหลีกเลี่ยงการอ่านและจดจำสิ่งที่ไม่ถูกต้องหรือสิ่งที่ถูกต้องสำหรับภาษาหนึ่งแต่เป็นสิ่งที่ตรงข้ามในอีกภาษาหนึ่งได้

2. Interference คือ การที่ประสบการณ์หรือความรู้เดิมเข้ามารบกวนความรู้ใหม่หรือการที่ข้อมูลในอดีตถูกถ่ายทอดออกมาอย่างผิด ๆ หรือเกี่ยวข้องอย่างผิด ๆ กับสิ่งที่กำลังเรียน นอกจากนั้นยังครอบคลุมไปถึงอิทธิพลของภาษาแม่ซึ่งมีผลทั้งทางบวกและทางลบในการเรียนภาษาที่สองหรือภาษาต่างประเทศ

3. Generalization คือ การตั้งกฎเกณฑ์หรือสรุปผลจากการสังเกตสิ่งหนึ่งสิ่งใด หรือเรื่องใดโดยเฉพาะ กระบวนการนี้มักก่อให้เกิดลักษณะที่เรียกว่า over generalization เช่น ถ้าผู้เรียนเคยทราบว่าการเปลี่ยนประโยคบอกเล่าเป็นประโยคปฏิเสธในภาษาอังกฤษต้องใส่ "not" เช่น I am not a teacher. ผู้เรียนอาจนำความรู้นี้ไปใช้ในอีกประโยคหนึ่งว่า He is not a farmer. แต่ถ้าเขียนว่า He is no breakfast. จะกลายเป็น over generalization กับกฎที่รู้มา

Generalization แบ่งเป็น 2 วิธีการ คือ

Inductive reasoning หมายถึง การเก็บข้อมูลรายละเอียดและตัวอย่างต่าง ๆ แล้วนำมาตั้งเป็นหลักเกณฑ์หรือสรุปผลให้ครอบคลุมข้อมูลเหล่านั้น

Deductive reasoning หมายถึง การตั้งกฎเกณฑ์หรือสมมติฐานขึ้นก่อนแล้วจึงค้นคว้าหาข้อมูลและรายละเอียดมาสนับสนุนสมมติฐานที่ตั้งขึ้น ข้อเท็จจริงต่าง ๆ จะถูกนำมาวินิจฉัยเพื่อพิสูจน์ว่าสมมติฐานที่ตั้งขึ้นนั้นใช้ได้หรือไม่

4. Simplification เป็นกระบวนการลดความยุ่งยาก คือ พยายามทำเรื่องต่าง ๆ ให้ง่ายขึ้น ผู้เรียนจะสะสมความรู้ต่าง ๆ ทำความเข้าใจกับกฎเกณฑ์ทางภาษาที่ซับซ้อนและใช้เป็นเครื่องมือนำไปสู่การเข้าใจกฎเกณฑ์ที่ง่ายกว่าอีกหลาย ๆ กฎเกณฑ์

2.2 การสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ

2.2.1 หลักสูตรการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศในระดับชั้นประถมศึกษา

หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533) ได้กำหนดให้โรงเรียนประถมศึกษาเรียนวิชาตามกลุ่มประสบการณ์ต่าง ๆ 5 กลุ่มประสบการณ์ด้วยกัน คือ กลุ่มทักษะที่เป็นเครื่องมือการเรียนรู้ กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย และกลุ่มประสบการณ์พิเศษ ซึ่งกลุ่มนี้กำหนดเป็นวิชาที่ให้แต่ละโรงเรียนเลือกสอนตามความเหมาะสม แยกเป็นวิชาภาษาอังกฤษ และวิชาที่เกี่ยวกับการดำรงชีวิต กลุ่มประสบการณ์นี้จะมีเฉพาะในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 เท่านั้น

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2534) ได้กล่าวถึงหลักสูตรภาษาอังกฤษในระดับประถมศึกษาว่า ภาษาอังกฤษในระดับประถมศึกษาเป็นวิชาเลือกในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ใช้เวลาในการจัดการเรียนการสอนอย่างน้อย 200 ชั่วโมง หรือ 600 คาบต่อปี โดยมุ่งให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจและทักษะในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร ตามวัยและศักยภาพ ตามจุดหมายปลายทางที่กำหนดให้ดังต่อไปนี้

1. ให้มีความรู้ความเข้าใจ ซึ่งได้แก่ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักภาษา ความหมายของคำ ประโยคหรือเรื่องราวต่าง ๆ เป็นต้น

2. ให้มีทักษะ ซึ่งได้แก่ ทักษะในการฟัง พูด อ่าน เขียน ที่จะช่วยให้สามารถนำภาษา

ไปใช้ได้ตามวัยและศักยภาพ

3. ให้มีค่านิยม เช่น การสร้างนิสัยในการอ่านและค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม มีความตระหนักและเห็นคุณค่าในสิ่งที่เรียนว่ามีประโยชน์ต่อการดำรงชีวิต

4. ให้มีความสามารถทางด้านการจัดการ มีทักษะกระบวนการ มีกระบวนการคิด ซึ่งจะสามารถนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการเสาะแสวงหาความรู้เพิ่มเติม มีแนวคิดในการสร้างสรรค์ที่จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคมต่อไป

ในการจัดการเรียนการสอนที่จะให้ผู้เรียนมีทั้งความรู้ ทักษะ และเจตคติ ค่านิยม การจัดการและกระบวนการต่าง ๆ ดังกล่าว ผู้สอนหรือโรงเรียนจะต้องดำเนินการวางระบบในการจัดการเรียนการสอนในระยาวอย่างมีคุณภาพ ต้องเสาะแสวงหาแนวทางหรือนวัตกรรมในการสอนไปใช้ปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่วางไว้ แนวทางในการจัดระบบการสอนดังกล่าว อาจทำได้โดยใช้ "แนวการสอนหลักสูตร" ของกรมวิชาการ รวมทั้งนวัตกรรมอื่น ๆ มาจัดทำแผนการสอนของโรงเรียนด้วย

หลักสูตรภาษาอังกฤษระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ได้กำหนดจุดประสงค์เฉพาะในการเรียนการสอนดังนี้ (กรมวิชาการ, 2533)

1. เพื่อให้มีทักษะในการออกเสียงภาษาอังกฤษ
2. เพื่อให้เข้าใจหลักเกณฑ์ทั่วไปเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างตัวสะกดและการออกเสียง
3. เพื่อให้เข้าใจและสามารถใช้โครงสร้างประโยคในการฟัง พูด อ่าน และเขียนได้ตามระดับชั้น
4. เพื่อให้เข้าใจความหมายและสามารถใช้คำศัพท์ได้เหมาะกับระดับชั้น
5. เพื่อให้สามารถใช้พจนานุกรมได้

ด้านการจัดเนื้อหาและกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ในหนังสือ English Is Fun ทางกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดไว้ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 จุดประสงค์การเรียนรู้และเนื้อหาวิชาภาษาอังกฤษระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6

จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา
การฟังและการพูด	
1. ฟังเสียงและออกเสียงสระ พยัญชนะและคำได้ 2. สามารถฟังและเข้าใจความหมายของคำและประโยค 3. สามารถใช้คำพูดและเลือกใช้ถ้อยคำให้ผู้อื่นเข้าใจความหมายตามที่ต้องการ	1. ความสัมพันธ์ระหว่างเสียงสระ พยัญชนะ ตัวอักษร และคำภายในวงศัพท์ 800 คำ 2. ข้อความและโครงสร้างง่าย ๆ เช่น ประโยคคำสั่ง บอกเล่า คำถาม คำตอบสั้น ๆ ตามสถานการณ์ที่สร้างขึ้น
การอ่าน	
1. ประสมอักษรและอ่านออกเสียงได้ 2. สามารถอ่านและเข้าใจความหมายของเนื้อหาที่กำหนดให้ 3. สามารถใช้พจนานุกรมได้	1. การอ่านออกเสียงที่สัมพันธ์กับตัวหนังสือ คำและข้อความ ให้ถูกต้องตามจังหวะและวรรคตอน 2. การอ่านเรื่องที่ใช้ศัพท์และรูปประโยคภายในวงที่กำหนด เนื้อเรื่องเหมาะสมกับวัย 3. การอ่านในใจเพื่อจับใจความ 4. การใช้พจนานุกรม
การเขียน	
1. คัดและลอกแบบตัวอักษรเป็นคำและข้อความตามที่กำหนดให้ได้ 2. เขียนคำและประโยคตามคำบอกได้ 3. เขียนประโยคโดยใช้คำและโครงสร้างที่เรียนมาได้	1. การคัดและลอกแบบตัวอักษรทั้งตัวพิมพ์และตัวเขียนตามแบบที่กำหนดให้ 2. การเขียนตามคำบอก ตอบคำถาม เขียนประโยคสั้น ๆ รวมทั้งการใช้เครื่องหมายวรรคตอน

หนังสือ English Is Fun มีหลักการใหญ่ ๆ ในการจัดการเรียนการสอน ดังนี้

1. ปริมาณเนื้อหาที่นักเรียนเรียนนั้นไม่สำคัญเท่ากับความสามารถในการใช้ภาษาได้อย่างแท้จริง และทัศนคติที่ดีต่อภาษาอังกฤษ

2. ในการสอนนั้นนักเรียนเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญที่สุด นักเรียนทำงานเป็นกลุ่มเพื่อฝึกและใช้ภาษาอย่างเต็มที่ ครูมีหน้าที่ในการจัดกลุ่มและป้อนงานให้แต่ละกลุ่มทำ

3. การเรียนการสอนดำเนินไปโดยอาศัยกิจกรรมเป็นสื่อในการเรียน นักเรียนฝึกใช้ภาษาเพื่อค้นหาหรือประดิษฐ์สิ่งของ เพื่อสอบถามเรื่องราวที่ต้องการทราบหรือเพื่อจะแสดงความคิดเห็นในสถานการณ์ต่าง ๆ ครูมีบทบาทในฐานะผู้จัดกิจกรรม ผู้ให้คำอธิบาย และเป็นผู้แนะในการฝึกภาษา

4. การประเมินผลการเรียนของนักเรียน วัดได้จากการที่ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คล้ายกับสถานการณ์ที่ตนเองประสบในการเรียน

2.2.2. วิธีสอนแบบไวยากรณ์และแปล (The grammar-translation method)

สุมิตรา อังวัฒนกุล (2537) กล่าวถึงวิธีสอนแบบไวยากรณ์และแปล ว่า เป็นวิธีสอนที่ใช้กันมานานแล้ว ซึ่งเคยเรียกกันว่า วิธีสอนแบบคลาสสิค (Classic method) และนิยมใช้ในการเรียนการสอนภาษากรีกและลาตินซึ่งไม่เน้นการพูดและการฟัง แต่เน้นการเรียนไวยากรณ์และการแปล เพื่อให้สามารถอ่านตำราและวรรณคดีภาษากรีกและลาตินได้ วิธีสอนนี้ได้นำมาสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศในช่วงต้นศตวรรษนี้ โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะให้ผู้เรียนมีความสามารถในการอ่านและเห็นคุณค่าของบทประพันธ์ภาษาต่างประเทศ และเชื่อว่าการเรียนรู้ไวยากรณ์ของภาษาใหม่ที่เรียน (Target language) นี้จะช่วยให้ผู้เรียนมีความเข้าใจไวยากรณ์ของภาษาของตนเองมากขึ้น ช่วยให้พูดและเขียนภาษาของตนเองได้ดีขึ้นด้วย ซึ่งสอดคล้องกับ อรพิน พจนานนท์ (2537) ที่กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของวิธีสอนนี้ว่า มุ่งให้ผู้เรียนได้เข้าใจภาษาอย่างลึกซึ้ง ให้สามารถอ่านตำราและวรรณคดีภาษาลาตินและภาษากรีกได้ นอกจากนี้ สุมิตรา ยังกล่าวต่อถึงการคาดหวังของวิธีสอนแบบนี้อีกว่า จะช่วยเพิ่มพูนสติปัญญาของผู้เรียน ทั้งที่ทราบดีว่า ผู้เรียนอาจจะไม่มีโอกาสในการใช้ภาษาต่างประเทศที่กำลังศึกษาอยู่เลย แต่การฝึกฝนภาษาต่างประเทศจะนำไปสู่การพัฒนาความคิดและสติปัญญา ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนด้วย

2.2.2.1 แนวคิดพื้นฐาน

วิธีสอนแบบไวยากรณ์และแปลนี้อิงแนวคิดที่ว่าภาษามีกฎเกณฑ์ มีระบบ และระเบียบ การเรียนภาษาคือการเรียนรู้ระบบกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ของภาษา ถ้าผู้เรียนได้เรียนรู้กฎไวยากรณ์และความหมายของคำศัพท์ต่าง ๆ แล้ว จะสามารถเข้าใจข้อความต่าง ๆ ในภาษาที่เรียนได้ และสามารถจะใช้ภาษานั้นได้อย่างถูกต้อง

2.2.2.2 ลักษณะสำคัญ

จุดประสงค์พื้นฐานของการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศตามแนวคิดของวิธีสอนแบบไวยากรณ์และแปลก็คือ ให้ผู้เรียนสามารถอ่านวรรณกรรมภาษาต่างประเทศที่เรียนได้ ภาษาที่ใช้ในบทประพันธ์จึงควรเป็นภาษาที่น่าศึกษามากกว่าภาษาพูด นอกจากนี้ผู้เรียนจะได้เรียนรู้วัฒนธรรมของเจ้าของภาษาซึ่งจะปรากฏในคำประพันธ์เหล่านั้นด้วย การเรียนรู้รูปแบบของภาษาเป็นสิ่งจำเป็น ถ้าผู้เรียนเรียนรู้กฎไวยากรณ์ และคำศัพท์ที่กำลังศึกษาอยู่ และสามารถแปลเป็นภาษาของตนเองได้ ก็จัดได้ว่าผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียนภาษา วิธีสอนแบบนี้จึงเน้นทักษะการอ่านและการเขียน สำหรับทักษะการฟังและการพูด ตลอดจนการออกเสียงจะไม่ค่อยเน้น วิธีสอนใช้วิธีท่องจำกฎเกณฑ์และคำศัพท์ ตลอดจนคำแปลที่ใช้ในภาษาของตน ผู้สอนเป็นผู้ดำเนินการสอนในชั้นเรียน เป็นผู้ควบคุมชั้นและให้ความรู้แก่ผู้เรียน ผู้เรียนปฏิบัติตามคำบอกของผู้สอน การเรียนการสอนในห้องเรียนจะใช้ภาษาของผู้เรียนเป็นส่วนใหญ่ ความสามารถของผู้เรียนจะดูได้จากความเร็วและความถูกต้องแม่นยำในการทำแบบฝึกหัด จึงอาจกล่าวได้ว่า วิธีสอนแบบนี้เป็นพื้นฐานการเรียนรู้ภาษามากกว่าให้ความรู้เกี่ยวกับตัวภาษาจริง ๆ นั่นคือ ช่วยให้ผู้เรียนรู้ว่าภาษามีระบบอย่างไรมากกว่าที่จะรู้ว่าเจ้าของภาษาใช้ภาษาอย่างไร

2.2.2.3 ขั้นตอนในการดำเนินการเรียนการสอน

โดยทั่วไปแล้ว วิธีสอนแบบไวยากรณ์และแปลจะประกอบไปด้วยบทเรียน และแบบฝึกหัด ในบทเรียนแต่ละบทประกอบไปด้วยบทความหรือข้อความให้นักเรียนอ่าน และอาจจะมีคำศัพท์และไวยากรณ์ที่ดึงออกมาให้เห็นชัดเจน ซึ่งผู้สอนมักจะดำเนินการเรียนการสอนตามขั้นตอนดังนี้

1) สอนคำศัพท์ โดยบอกคำแปลเป็นภาษาของผู้เรียน และให้ตัวอย่างประโยคที่มีคำศัพท์นั้นอยู่

2) สอนโครงสร้าง โดยอธิบายกฎเกณฑ์ไวยากรณ์และข้อยกเว้นต่าง ๆ ให้ผู้เรียน

ทราบพร้อมทั้งยกตัวอย่างประกอบ แล้วให้ผู้เรียนทำแบบฝึกหัดหรือฝึกใช้กฎไวยากรณ์ที่เรียนนั้นในการสร้างประโยคต่าง ๆ เพื่อให้เข้าใจกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่เรียนไป แล้วฝึกให้แปลประโยคเป็นภาษาของตนเอง

3) สอนอ่าน โดยให้ผู้เรียนอ่านเรื่องที่กำหนดให้ แล้วให้แปลเนื้อเรื่องเป็นภาษาของตนเอง เมื่อผู้เรียนมีปัญหา ผู้สอนจะช่วยอธิบายเพิ่มเติมโดยใช้ภาษาของผู้เรียน หลังจากผู้เรียนแปลเรื่องที่อ่านจนเข้าใจแล้ว ผู้สอนจะให้ตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านนั้น จากนั้นตรวจคำตอบว่าถูกต้องหรือไม่ โดยให้ผู้เรียนอ่านคำตอบให้ทั้งชั้นฟัง ถ้าตอบผิดผู้สอนจะเรียกผู้เรียนอื่นตอบจนกว่าจะถูกต้อง หรือไม่เช่นนั้นผู้สอนก็จะให้คำตอบที่ถูกต้องเอง

4) ประเมินผลการเรียน โดยให้ผู้เรียนทำแบบฝึกหัดเพิ่มเติม หรือให้ท่องจำชนิดคำ การกระจายคำกริยาต่าง ๆ และการเปลี่ยนแปลงรูปคำ ให้ท่องจำคำศัพท์และนำไปแต่งประโยคหรือแปลข้อความภาษาต่างประเทศให้เป็นภาษาของตนเอง หรือแปลภาษาตนเองเป็นภาษาต่างประเทศที่เรียน โดยใช้พจนานุกรมที่มีคำแปลสองภาษา เป็นต้น

จากที่กล่าวมาพอสรุปได้ว่า วิธีสอนแบบไวยากรณ์และแปลเป็นวิธีสอนที่มุ่งให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับคำศัพท์และกฎไวยากรณ์ รวมทั้งข้อยกเว้นต่าง ๆ โดยมีครูเป็นผู้อธิบาย วิธีสอนแบบนี้จะทำให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในคำศัพท์ โครงสร้างทางไวยากรณ์ กฎเกณฑ์และข้อยกเว้นต่าง ๆ ทางภาษา

2.2.2.4 กลวิธีการสอน

อาจสรุปกลวิธีในการสอนแบบไวยากรณ์และแปลได้ดังนี้

1) การแปลบทประพันธ์

ให้ผู้เรียนแปลเนื้อเรื่องที่อ่านจากภาษาต่างประเทศเป็นภาษาของตนเอง ในเนื้อเรื่องที่อ่านจะคัดมาจากบทความภาษาต่างประเทศซึ่งคำศัพท์และโครงสร้างทางไวยากรณ์ไว้ท้ายบทหรืออาจจะเป็นข้อความที่ผู้สอนเขียนขึ้นเองโดยรวมเอาคำศัพท์และกฎไวยากรณ์ที่ต้องการเน้นไว้ในข้อความนั้นก็ได้ การสอนแปลอาจจะเน้นการเขียนหรือการพูด หรือทั้งสองอย่างก็ได้ ผู้เรียนไม่ควรแปลสำนวนต่าง ๆ ที่ปรากฏในบทความแบบคำต่อคำ แต่ควรจะทำความเข้าใจความหมายที่แท้จริงของสำนวนเหล่านั้นเสียก่อนจึงค่อยแปล ตัวอย่างเช่น

to give someone a **cold shoulder** แปลว่า อย่างไม่แยแสและเป็นมิตร

to shed **crocodile tears** แปลว่า แกล้งทำเป็นเศร้าโศกเสียใจ

to spend years (or hours) **on end** แปลว่า กระบวนการทำงานทั้งหมด

2) การตอบคำถามเกี่ยวกับความเข้าใจในเรื่องที่อ่าน

ให้ผู้เรียนตอบคำถามเป็นภาษาต่างประเทศที่เรียนอยู่โดยอาศัยความเข้าใจในเรื่องที่อ่าน ลักษณะคำถามอาจจะมีดังนี้ คือ เกี่ยวกับเนื้อเรื่องที่อ่านโดยตรง คำถามที่อ้างอิงความเข้าใจตามเนื้อเรื่องที่อ่าน โดยที่อาจจะไม่มีคำตอบปรากฏอยู่ในเนื้อเรื่องที่อ่าน และคำถามที่ให้ผู้อ่านโยงหรือสัมพันธ์เรื่องที่อ่านโดยใช้ประสบการณ์ของตนเอง

3) การหาคำตรงกันข้ามและคำที่มีความหมายเหมือนกัน

ให้คำศัพท์แล้วให้ผู้เรียนหาคำตรงกันข้าม หรือให้หาคำที่มีความหมายเหมือนกัน เช่น

คำศัพท์	love	noisy	ugly	humble
คำตรงข้าม	hated	quiet	beautiful	proud
คำเหมือน	foudness	loud	hideous	modest

นอกจากนี้อาจให้ผู้เรียนให้คำจำกัดความของคำศัพท์ตามเนื้อเรื่อง และให้ทำแบบฝึกหัดเกี่ยวกับคำศัพท์ที่ปรากฏในบทอ่านด้วยวิธีอื่น ๆ อีกก็ได้

4) การเติมคำในช่องว่าง

ครูจะให้ประโยคหลาย ๆ ประโยค โดยมีคำบางคำหายไป แล้วให้นักเรียนเติมคำศัพท์หรือกฎไวยากรณ์บางอย่าง เช่น คำบุพบท หรือคำกริยาในช่องว่างที่ให้มา ตัวอย่างเช่น

He decided to (**run away**) because his parents wouldn't let him get a job on the river.

The steamboatmen (take in) and discharge freight at each port on the Mississippi River.

5) การท่องจำ

ให้ผู้เรียนท่องจำกลุ่มคำศัพท์ของภาษาต่างประเทศที่กำลังศึกษาอยู่และคำในภาษาตนเองในจำนวนเท่ากัน นักเรียนจะต้องจำกฎไวยากรณ์ต่าง ๆ และรูปแบบการใช้ที่ถูกต้อง เช่น การผันกริยา ดังตัวอย่างต่อไปนี้

present tense	past tense	past participle tense
drink	drank	drunk
sing	sang	sung
swim	swam	swum

วพ
LB
2617
หอสมุดกลาง
มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ring rang rung

6) การประยุกต์ใช้กฎโดยสรุป

กฎไวยากรณ์จะปรากฏอยู่ในตัวอย่าง และมีกฎข้อยกเว้นรวมอยู่ด้วย เมื่อนักเรียนเข้าใจกฎแล้ว ผู้สอนจะให้นักเรียนฝึกใช้กฎในตัวอย่างประโยคต่าง ๆ เช่น การสอนการใช้ direct object กับ two-word verb ครูอธิบายว่า two-word verb บางคำสามารถแยกออกจากกันได้ และ direct object จะต้องอยู่ระหว่าง two-word verb นั้น แต่ถ้า direct object นั้น เป็น pronoun จะต้องแยก two-word verb เสมอ ตัวอย่างเช่น

John put away his book.

หรือ John put his book away.

หรือ John put it away.

แต่ห้ามใช้ John put away it.

แต่มีข้อยกเว้น ตัวอย่าง The teacher went over the homework. two-word verb นี้ แยกจากกันไม่ได้ จึงห้ามใช้ The teacher went the homework over.

7) การฝึกแต่งประโยค

ให้ผู้เรียนสร้างประโยคโดยใช้คำศัพท์ใหม่ที่เรียนเพื่อแสดงให้เห็นว่าเข้าใจความหมายของคำศัพท์เหล่านั้น

8) การเขียนเรียงความ

ให้หัวข้อเป็นภาษาต่างประเทศ โดยเลือกหัวข้อที่เกี่ยวกับเรื่องที่อ่านแล้วให้ผู้เรียนแต่งเรียงความ หรืออาจจะให้ผู้เรียนย่อความจากเรื่องที่อ่านก็ได้

2.2.2.5 ข้อดีและข้อจำกัดของวิธีสอน

วิธีสอนแบบไวยากรณ์และแปลนี้มีข้อดี คือ

1) ใช้กับเด็กกลุ่มใหญ่ได้

2) เหมาะที่จะใช้กับผู้ใหญ่หรือเด็กเก่ง เพราะสนองความต้องการด้านสติปัญญาและความสนใจ

3) การใช้ภาษาของผู้เรียนในการสอน ทำให้เข้าใจความหมายของคำศัพท์และเนื้อเรื่องที่อ่านได้รวดเร็ว ไม่เสียเวลา

4) การประเมินผลทำได้ง่าย เขียนข้อสอบได้ง่าย

ข้อจำกัดของวิธีสอน

1) ละเลยทักษะการพูดและการออกเสียง ไม่ช่วยให้ผู้เรียนนำภาษาที่เรียนไปใช้สื่อความหมายได้ การเรียนรู้กฎไวยากรณ์ไม่ได้เป็นหลักประกันว่าผู้เรียนจะสามารถใช้ภาษาได้ถูกต้อง

2) การเรียนโดยเน้นกฎเกณฑ์ไวยากรณ์ ไม่สอดคล้องกับภาษาที่ใช้ในชีวิตประจำวัน ส่วนใหญ่จะเป็นภาษาทางราชการ จึงเป็นการสอนภาษามากกว่าการสอนภาษาเพื่อสื่อความหมาย

3) วิธีสอนนี้เหมาะกับเด็กเก่งที่สามารถท่องจำกฎไวยากรณ์และนำไปประยุกต์ใช้ได้ แต่เด็กที่ไม่เก่งเมื่อทำผิดก็เกิดความเบื่อหน่ายและสะสมเอาความเข้าใจผิด ๆ ไว้มากยิ่งขึ้น ทำให้ยากแก่การแก้ไขเมื่อเรียนสูงขึ้นไป

4) การฝึกหัดโดยการแปลทำให้ผู้เรียนมีโอกาสใช้ภาษาน้อย และจะเป็นการขัดขวางการคิดเป็นภาษาต่างประเทศให้ช้าลง เพราะผู้เรียนจะติดนิสัยแปลอยู่เสมอ

5) การสอนแปลเป็นทักษะพิเศษ ผู้ที่จะสามารถแปลได้ดีจะต้องมีความรู้ทั้งสองภาษาเป็นอย่างดี และมีความรู้ในเรื่องที่แปลอย่างกว้างขวาง การสอนด้วยวิธีแปลจึงไม่เหมาะกับการสอนภาษาขั้นต้น ๆ ควรนำมาใช้เมื่อผู้เรียนมีความสามารถใช้ภาษาดีแล้ว

2.2.3 วิธีสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบความรู้ความเข้าใจ (The cognitive code learning theory)

สุมิตรา อังวัฒนกุล (2537) กล่าวถึงวิธีสอนนี้ว่า ได้แนวคิดมาจากนักจิตวิทยาภาษาศาสตร์ เช่น จอห์น บี แคร์รอล (John B. Carroll) เคนเนท เชสเทน (Kenneth Chastain) และ นอม ชอมสกี้ (Noam Chomsky) ซึ่งเชื่อว่า การเรียนรู้ของคนเรามีความสลับซับซ้อน เพราะเป็นกระบวนการสร้างสรรค์ในสมองของมนุษย์ หรือเกิดจากความรู้ความเข้าใจและการใช้ความคิดเป็นพื้นฐาน Carroll กล่าวถึงวิธีสอนแบบนี้ว่า เป็นแนวการสอนแบบไวยากรณ์และแปลในโฉมหน้าใหม่ ทั้งนี้ เพราะตามวิธีสอนแบบใหม่นี้ การเรียนภาษาเป็นกระบวนการเรียนเสียงศัพท์ โครงสร้าง และการวิเคราะห์ภาษาอย่างมีแบบแผน และให้ความสำคัญต่อความเข้าใจโครงสร้างภาษามาก การฝึกหัดนั้นจะกระทำเมื่อผู้เรียนมีความเข้าใจแล้ว

2.2.3.1 แนวคิดพื้นฐาน

การสอนภาษาตามทฤษฎีการเรียนแบบความรู้ความเข้าใจนี้ อิงแนวคิดที่ว่า ภาษาเป็นระบบที่ว่าไปตามกฎเกณฑ์ ความเข้าใจและการแสดงออกทางภาษาขึ้นอยู่กับความเข้าใจกฎเกณฑ์ เมื่อผู้เรียนมีความเข้าใจรูปแบบของภาษาและความหมายแล้วก็จะสามารถใช้ภาษาได้ นอกจากนี้ การเรียนภาษาเป็นกระบวนการภายในสมอง มนุษย์มีความสามารถที่จะเรียนรู้ภาษามาตั้งแต่เกิด มิได้เกิดการเรียนรู้จากการวางเงื่อนไขเพียงอย่างเดียว แต่ยังต้องใช้สติปัญญาของตนเอง และความคิดสร้างสรรค์ในการผสมผสานความรู้ใหม่เข้ากับความรู้เดิมที่มีอยู่

2.2.3.2 ลักษณะสำคัญ

จุดมุ่งหมายของวิธีการสอนภาษาตามวิธีการสอนนี้อยู่ที่การพัฒนาความสามารถที่จะเข้าใจภาษาเป็นสำคัญ การเรียนภาษาต่างประเทศจึงควรให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ระบบกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ของภาษาที่เรียนนั้นก่อนที่จะนำไปประยุกต์ใช้ การเลียนแบบและจดจำไม่ได้ช่วยให้เกิดความเข้าใจ ดังนั้นสิ่งที่นำมาให้ผู้เรียนเรียนจะต้องเป็นสิ่งที่มีความหมาย มีการจัดลำดับความยากง่าย เพื่อช่วยให้การพัฒนาทักษะทางภาษาของผู้เรียนเป็นไปตามขั้นตอน เน้นให้ผู้เรียนเรียนรู้และเข้าใจระบบภาษาให้มากที่สุด การฝึกนั้นยังคงมีอยู่ แต่ผู้เรียนควรได้รับการฝึกในสิ่งที่ได้เรียนรู้และเข้าใจดีแล้ว การใช้วิธีการต่าง ๆ ในการฝึกก็เพื่อเน้นให้ผู้เรียนคุ้นเคยกับกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ของภาษา และการใช้ภาษาจริงในชีวิตประจำวัน โดยพยายามให้ผู้เรียนได้เรียนรู้การใช้ภาษาในสถานการณ์ที่เป็นจริงให้มากที่สุด ทั้งนี้ผู้สอนจะต้องคำนึงถึงอยู่เสมอว่า ภาษาคือการสื่อความหมาย ฉะนั้นในการสอนจะต้องสอนให้เข้าใจถึงความหมายของภาษาพูดหรือภาษาเขียน ถ้าอย่างหนึ่งอย่างใดจะช่วยให้การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างสะดวกง่ายดายและได้ผลดีก็ควรใช้สิ่งนั้น การสอนจึงไม่จำเป็นต้องเรียงลำดับการฟัง พูด อ่าน และเขียน ทั้งนี้ควรเน้นให้ผู้เรียนมีความเข้าใจภาษา (Competence) ก่อนจะแสดงออกทางภาษา (Performance) และควรหลีกเลี่ยงการเรียนแบบท่องจำ ผู้สอนอาจจะใช้ภาษาของผู้เรียน อุปกรณ์ และการสาธิตช่วยในการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเห็นความสัมพันธ์ ถ้าผู้เรียนทำผิดถือว่าเป็นเรื่องธรรมดาและเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ จึงไม่จำเป็นต้องแก้ไขทันที โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าสิ่งนั้นสามารถใช้สื่อความหมายได้ ประโยคที่ยังไม่ถูกต้องตามกฎไวยากรณ์ก็เป็นที่ยอมรับว่าเกิดขึ้นได้ตามขั้นตอนของการใช้ภาษาเช่นเดียวกับการเรียนรู้ของเจ้าของภาษา อย่างไรก็ตามก็ควรชี้ให้เห็นความแตกต่างของประโยคที่ถูกต้องและที่ยังไม่ถูกต้องด้วย

สรุปได้ว่าวิธีสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบเน้นความรู้ความเข้าใจนั้น มุ่งเน้นความเข้าใจคำศัพท์และโครงสร้างทางภาษาเช่นเดียวกับวิธีสอนแบบไวยากรณ์และแปล แต่กิจกรรมมุ่งให้สามารถใช้ภาษาเพื่อการสื่อความหมายได้และมุ่งพัฒนาทักษะทั้งสี่ด้าน การฝึกหรือการแสดงออกทางภาษา (performance) จะกระทำหลังจากผู้เรียนได้มีความรู้ความเข้าใจ (competence) ในภาษาแล้ว

2.2.3.3 ขั้นตอนในการดำเนินการเรียนการสอน

การเรียนการสอนด้วยวิธีสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบเน้นความรู้ความเข้าใจ จะดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1) ให้ผู้เรียนอ่านข้อความหรือบทสนทนาซึ่งมีคำศัพท์และโครงสร้างที่ผู้สอนดึงออกมาสอน โดยมีความยากง่ายของศัพท์และโครงสร้างเหมาะสมกับระดับชั้น

2) ให้ผู้เรียนทำแบบฝึกโครงสร้าง หลังจากที่ผู้เรียนมีความเข้าใจในโครงสร้างที่นำมาสอนแล้ว เพื่อช่วยให้เข้าใจยิ่งขึ้น

3) ให้ผู้เรียนฝึกสนทนาโต้ตอบ เพื่อใช้ความรู้ที่เรียนมาในสถานการณ์ที่จะนำภาษาไปใช้อย่างแท้จริง

4) จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ฝึกใช้ภาษาเพิ่มเติม โดยให้ใช้ภาษาที่เรียนมาด้วยตนเอง

ขั้นตอนในการสอนอาจจะสลับกันได้ โดยอาจจะเริ่มด้วยการอธิบายกฎไวยากรณ์เสียก่อนแล้วจึงให้อ่านข้อความ จากนั้นจึงทำแบบฝึกหัด ฝึกสนทนา และทำกิจกรรมตามลำดับ

2.2.3.4 กลวิธีสอน

อาจสรุปกลวิธีสอนต่าง ๆ ที่ใช้ในการเรียนการสอนตามวิธีสอนแบบนี้ได้ดังนี้

1) การเขียนรูปประโยคใหม่ ให้เขียนรูปประโยคหรือข้อความใหม่ โดยใช้โครงสร้างที่เรียนไปแล้ว ตัวอย่างเช่น

A. Rewrite the following sentences below, using "so...that"

1) Janet was very busy. She couldn't go swimming with me.

.....

2) He drank a lot of coffee. So he had a headache.

.....

3) Bob was too tired to work.

.....

2) การเรียบเรียงประโยคและข้อความที่ยังไม่ได้เขียนให้เชื่อมโยงถูกหลักไวยากรณ์และเป็นข้อความที่สื่อความหมายได้ชัดเจน ตัวอย่างเช่น

A. Make sentences using these words: "another" and "the other".

1) 3 shirts, 2 white, 1 blue (he, me, give)

.....

2) 7 dogs, 1 black, 1 brown, 5 white (I have)

.....

3) การเขียนอธิบายเหตุการณ์จากภาพ อาจจะเป็นการอธิบายภาพ 1 ภาพโดยใช้โครงสร้างที่เรียนมา หรืออธิบายเหตุการณ์จากภาพชุดก็ได้ นอกจากนี้การเขียนอธิบายภาพชุดอาจจะตัดภาพชุดออกไปบ้างเพื่อให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นหรือสร้างมโนภาพเกี่ยวกับภาพที่ถูกตัดออกไปได้

4) การเตรียมบทสนทนาพูดหน้าชั้น โดยครูกำหนดสถานการณ์ให้

5) การเติมคำในช่องว่างในประโยคหรือข้อความที่กำหนดให้

6) การให้ขยายความหรือตีความหัวข้อข่าวซึ่งตัดหรือคัดมาจากหนังสือพิมพ์

2.2.3.5 ข้อดีและข้อจำกัดของวิธีสอน

ข้อดีของวิธีสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบเน้นความรู้ความเข้าใจ มีดังนี้

1) ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มุ่งให้ผู้เรียนได้ใช้สติปัญญาและความคิดสร้างสรรค์ ทำให้ผู้เรียนเรียนโดยรู้จักคิดอย่างมีเหตุผล ทำให้เกิดความเข้าใจและสามารถนำไปใช้ได้

2) การฝึกหัดจะทำหลังจากที่เข้าใจแล้วจึงเป็นการฝึกที่มีความหมายและผู้เรียนยังได้มีโอกาสฝึกการใช้ภาษาตามสภาพการณ์จริงด้วย

3) ผู้เรียนได้มีการพัฒนาทักษะทั้ง 4 ไปพร้อม ๆ กัน

สำหรับข้อจำกัดของวิธีสอนมีดังนี้

1) วิธีสอนนี้จะได้ผลดีขึ้นอยู่กับผู้สอนที่จะต้องเตรียมการและสร้างสภาพแวดล้อมที่ดี

2) การเรียนภาษาด้วยวิธีนี้ขึ้นอยู่กับสติปัญญาของผู้เรียน ดังนั้นจะใช้ได้กับเด็กเก่งมากกว่าเด็กอ่อน

2.2.4 วิธีสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร

2.2.4.1 ความหมายของการสื่อสาร

ในการดำเนินชีวิตของคนเรานั้น การติดต่อสื่อสารถือว่าเป็นพฤติกรรมหนึ่งที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา คำว่า "การสื่อสาร" ตรงกับภาษาอังกฤษว่า "communication" มีผู้กล่าวถึงและให้คำจำกัดความคำว่า "การสื่อสาร" ไว้หลายท่าน ดังจะกล่าวต่อไปนี้

Fiske (1982) กล่าวว่า การสื่อสารเป็นการกระทำอย่างหนึ่งของมนุษย์ที่ทุกคนรู้และตระหนัก แต่มีน้อยคนที่สามารถให้คำจำกัดความได้น่าพอใจ การสื่อสารเป็นการพูดคุยกันระหว่างคนหนึ่งกับอีกคนหนึ่งหรือกับคนอื่น ๆ เป็นการสื่อความหมายกันระหว่างผู้พูดกับผู้ฟังหรือผู้ชม เป็นการขยายความของข้อมูลข่าวสารเป็นรูปแบบเฉพาะของแต่ละคน เป็นการวิเคราะห์วิจารณ์วรรณกรรม เป็นการบันทึกสิ่งที่เป็นที่สุดทั้งหลาย เป็นต้น

Fiske กล่าวว่า การสื่อสารเกี่ยวข้องกับรหัสและสัญลักษณ์ สัญลักษณ์เป็นผลสะท้อนของศิลปะหรือการกระทำที่สรุปความไปถึงสิ่งอื่น ๆ มากกว่าตัวของมันเอง ส่วนรหัสเป็นระบบภายในสัญญาณที่ถูกรวบรวมขึ้นและเป็นสิ่งที่กำหนดว่า สัญลักษณ์จะสื่อหรือไปสัมพันธ์กับสิ่งอื่นได้อย่างไร นอกจากนี้เขายังกล่าวอีกว่า การสื่อสารเป็นศูนย์กลางที่จะนำไปสู่วัฒนธรรมในการดำเนินชีวิต ซึ่งถ้าปราศจากสิ่งนี้แล้วสิ่งต่าง ๆ ก็จะดับสูญไปด้วย ดังนั้นความหมายโดยทั่วไปของการสื่อสารจึงเป็นการปฏิสัมพันธ์กันในสังคมโดยผ่านข้อมูลข่าวสาร

Agee, Ault และ Emery (1985) กล่าวว่า การสื่อสารคือ การกระทำในการส่งสารหรือสื่อสาร ข้อมูล ความคิด และทัศนคติจากคนหนึ่งไปสู่อีกคนหนึ่ง

Williams (1992) ให้ความหมายของการสื่อสารว่า หมายถึง

1. การแลกเปลี่ยนสัญลักษณ์ การแลกเปลี่ยนสารและข้อมูลข่าวสาร
2. กระบวนการแลกเปลี่ยนระหว่างบุคคลผ่านระบบของสัญลักษณ์
3. เป็นศิลปะในการแสดงออกทางความคิด
4. เป็นศาสตร์ในการถ่ายโยงข้อมูลข่าวสาร

Barker (1981) ได้กล่าวถึงการสื่อสารว่า เป็นการยากที่จะให้คำจำกัดความของคำว่าการสื่อสารคืออะไร เพราะคำจำกัดความของการสื่อสารนั้นคล้ายกับการที่เราพยายามให้คำจำกัดความของคำว่า "ความรัก" ซึ่งแต่ละคนมีความรู้สึกและเข้าใจในความหมายของคำว่า "รัก" แต่มันยากที่จะกล่าวหรืออธิบายออกมาเป็นคำพูดได้ แต่เขาก็ยังบอกว่า การสื่อสารนั้น

เป็นกระบวนการ กระบวนการสื่อสารนั้นเป็นระบบที่มีส่วนร่วมในความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มคน ที่ทำงานด้วยกันเพื่อที่จะให้ได้ผลผลิตที่ต้องการหรือเป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้

Fisher (อ้างถึงใน Barker, 1982) กล่าวถึงการให้ความหมายของการสื่อสารว่า การสื่อสารเป็นกระบวนการที่สมาชิกที่ทำงานด้วยกันมีปฏิสัมพันธ์กันเพื่อให้ได้ในสิ่งที่ต้องการหรือหรือประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ ดังนั้น ถ้าการสื่อสารเป็นกระบวนการ นั่นย่อมแสดงว่า การสื่อสารเป็นกลไกที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาและไม่มีที่สิ้นสุด

Taylor และคณะ (1986) ได้กล่าวถึงการสื่อสารว่า เป็นพฤติกรรมในการดำรงชีวิตของมนุษย์ที่สำคัญที่สุด เป็นหนทางในการเรียนรู้โลกภายนอกรอบ ๆ ตัวเรา และทำให้เรารู้ว่าจะดำรงชีวิตอยู่ในโลกนี้ได้อย่างไร เขากล่าวว่าการสื่อสารเป็นกระบวนการซึ่งหมายถึง ลำดับของความสัมพันธ์ของสิ่งที่เกิดขึ้นใหม่กับสิ่งที่มีอยู่เดิมซึ่งแตกต่างออกไป

Shannon และ Weaver (อ้างถึงใน Emmert และ Donaghy, 1981) ว่า การสื่อสารเป็นกระบวนการปฏิบัติ (procedures) ทุกอย่างของคนหนึ่งซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อคนอื่น ซึ่งไม่ได้หมายถึงเฉพาะการพูดและการเขียนเท่านั้น แต่ยังรวมไปถึงดนตรี รูปภาพทางศิลปะ การแสดงบัลเลต์ และพฤติกรรมทุกอย่างของมนุษย์

สวนิตย์ ยมาภัย (2526) ให้ความหมายของการสื่อสารว่า หมายถึงการติดต่อกันระหว่างมนุษย์เพื่อทำให้รับรู้เรื่องราวอันมีความหมายร่วมกันและเกิดการตอบสนองต่อกัน

เธียวโดสัน และ เธียวโดสัน (อ้างถึงใน สวนิตย์ ยมาภัย และ รวีวรรณ ประกอบผล, 2528) ให้ความหมายว่า คือการถ่ายทอดข่าวสาร ความคิด ทัศนคติ หรืออารมณ์จากบุคคลหนึ่งหรือกลุ่มหนึ่งไปยังผู้อื่นโดยใช้สัญลักษณ์เป็นสำคัญ

ปรมะ สตะเวทิน (2529) กล่าวว่า การสื่อสารคือกระบวนการของการถ่ายทอดข่าวสาร (message) จากบุคคลหนึ่งซึ่งเรียกว่าผู้ส่งสาร (source) ไปยังบุคคลอีกฝ่ายซึ่งเรียกว่าผู้รับสาร (receiver) โดยผ่านสื่อ (channel)

ถิรนันท์ อนวัชศิริวงศ์ (2533) กล่าวถึงการสื่อสารว่า

1. การสื่อสารเป็นกระบวนการที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา คือมีการเคลื่อนไหวไม่หยุดนิ่ง
2. การสื่อสารเป็นกระบวนการที่ย้อนกลับไม่ได้
3. การสื่อสารเป็นกระบวนการที่เคลื่อนไหวในความคิด
4. การสื่อสารเป็นกระบวนการที่จะมีปฏิสัมพันธ์

5. การสื่อสารเป็นกระบวนการที่มีปริบท

จากที่กล่าวมาจะเห็นว่ามีผู้ให้ความหมายของคำว่าการสื่อสารไว้มากมายแตกต่างกันไป แล้วแต่มุมมองของแต่ละบุคคล ซึ่งพอสรุปได้ว่า **การสื่อสาร หมายถึง กระบวนการในการสื่อความหมาย ความคิด ความรู้สึก ทัศนคติ ซึ่งกันและกันของมนุษย์โดยใช้สัญลักษณ์ซึ่งได้แก่ คำพูด ท่าทาง รูปภาพ ข้อความ หรือสื่ออื่น ๆ ผ่านช่องทางสื่อสารไปยังผู้รับสารเกิดการตอบสนองซึ่งกันและกัน โดยในการสื่อสารนั้นเป็นไปเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่วางไว้ และเพื่อให้เกิดปฏิสัมพันธ์กันอันจะทำให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ การสื่อสารจึงเป็นกระบวนการที่จำเป็นและเกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลาไม่มีที่สิ้นสุด**

2.2.4.2 ลักษณะการเรียนการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร

การเรียนการสอนภาษาอังกฤษของไทยในปัจจุบันยึดแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารเพื่อที่จะให้ผู้เรียนได้นำภาษาไปใช้ในการสื่อความหมายในชีวิตประจำวันให้เหมาะกับสภาพสังคมในสถานการณ์ต่าง ๆ นักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงลักษณะการเรียนการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารไว้ดังนี้

ดวงเดือน แสงชัย (2531) กล่าวว่า การสอนภาษาเพื่อการสื่อความหมาย เน้นให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาในการสื่อความหมายได้ถูกต้องเหมาะสมเป็นหลัก ดังนั้นจึงไม่เน้นมากทางด้านไวยากรณ์

สุมิตรา อังวัฒนกุล (ม.ป.ป.) กล่าวว่า การสอนภาษาเพื่อการสื่อสารมีจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนนำความรู้ทางภาษาไปใช้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสามารถใช้ภาษาได้อย่างเหมาะสมกับสภาพสังคม การเรียนการสอนจึงไม่เน้นเฉพาะรูปแบบหรือโครงสร้างทางภาษาเท่านั้นแต่จะเน้นให้ผู้เรียนมีความสามารถในการสื่อสารด้วย

Allwright (1981) กล่าวว่า ถ้าการสื่อสารเป็นจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอนแล้ว ก็ควรเป็นองค์ประกอบหลักในกระบวนการเรียนการสอน ซึ่งครูควรจะให้ผู้เรียนได้ฝึกใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารในแบบต่าง ๆ ซึ่งถือเป็นผลผลิตของการสอนภาษา

Doughty และ Pica (1986) กล่าวว่า การสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร ครูจะจัดการสอนโดยใช้วิธีการแบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็นกลุ่มเล็ก ๆ หรือเป็นคู่เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกใช้ภาษา การสอนจึงไม่ได้เน้นในเรื่องของกฎเกณฑ์ทางไวยากรณ์เท่านั้น แต่ให้นักเรียนได้ฝึกใช้ภาษาด้วย

Tayler (อ้างถึงใน อรุณี วิริยะจิตรา, 2532) กล่าวว่า แนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร คือการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียนโดยตรงกับภาษาที่จะเรียน นั่นคือ เรียนรู้ภาษาด้วยการใช้ภาษามากกว่าเรียนภาษาด้วยการศึกษาโครงสร้างของภาษา

จากที่กล่าวมาจะเห็นว่า การสอนภาษาเพื่อการสื่อสารนั้นไม่ได้มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในรูปแบบ โครงสร้าง หรือกฎเกณฑ์ทางไวยากรณ์เท่านั้น แต่ยังมุ่งเน้นไปที่การสื่อสารด้วย กล่าวคือ ให้ผู้เรียนสามารถที่จะนำภาษาไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสมกับสภาพการณ์ต่าง ๆ กิจกรรมที่ใช้ในการฝึกการใช้ภาษาจะใช้การแบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็นกลุ่มเล็ก ๆ หรือเป็นคู่ให้นักเรียนได้ฝึกใช้ภาษาในสถานการณ์จริง เพื่อให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาได้อย่างคล่องแคล่ว (fluency) และถูกต้องตามหลักภาษา (accuracy) ดังนั้น การที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดลักษณะดังกล่าว จึงควรสอนภาษาเพื่อการสื่อสารตามหน้าที่ของภาษา (function) โดยจัดสถานการณ์จริงในห้องเรียน (genuine classroom situation) ซึ่งเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นจริงในชีวิตประจำวัน (authentic) ให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารตามหน้าที่ของภาษานั้น ๆ (สุภัทรา อักษรานุเคราะห์, 2534)

Finocchiaro และ Brumfit (1983) กล่าวว่า การสอนภาษาตามหน้าที่ของภาษาเป็นการสอนที่เน้นวัตถุประสงค์ในการสื่อสาร (communicative purpose(s)) ของผู้พูด เช่น ผู้พูดต้องการที่จะแนะนำใครบางคน ต้องการเชิญใครบางคนมาที่บ้าน ต้องการให้ใครทำบางสิ่งบางอย่าง ต้องการพูดเกี่ยวกับรูปภาพ หนังสือ ภาพยนตร์ เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ถือเป็นหน้าที่ของภาษา (function of language) ที่เราปรารถนาที่จะพูดกับคนอื่น ๆ การสื่อสารเพื่อสื่อความหมายตามหน้าที่ของภาษานั้น ผู้พูดสามารถที่จะใช้คำพูดได้ในหลายลักษณะทั้งทางตรงและทางอ้อม แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นผู้ฟังจะต้องทราบความมุ่งหมายของผู้พูดก่อนเป็นอับดับแรก ตัวอย่าง เช่น การเชื้อเชิญใครสักคนไปที่บ้าน เราอาจใช้ "I invite" หรือ "I'd like to invite" คำพูดนี้อาจจะไม่ชัดเจน ดังนั้นผู้พูดอาจจะใช้คำพูดอื่นที่มีความหมายเหมือนกันโดยใช้ "What are you doing this weeken?" ถ้าเขาตอบว่า "Nothing much" ผู้พูดก็อาจพูดต่อว่า "I'd like to invite you to my house for Friday dinner" จะเห็นว่าใช้คำพูดได้หลายวิธีแต่มีวัตถุประสงค์อันเดียวกันคือ เชิญไปที่บ้าน อีกตัวอย่างหนึ่งคือ การขอร้องให้ใครสักคนเปิดหน้าต่าง เราอาจใช้รูปประโยคต่อไปนี้

Please open the window.

Open the window, please.

Would you open the window?

Would you mind opening the window?

I wonder if you would mind opening the window?

It might be a good idea to open the window.

ในอีกวิธีหนึ่งเราอาจจะขอร้องโดยอ้อมโดยใช้คำพูดว่า "It's very stuff in here, isn't it?" ในขณะที่นั่งอยู่ในห้องกับคนอื่น ๆ ซึ่งจะต้องมีใครสักคนที่เข้าใจและลุกไปเปิดหน้าต่างให้

Van Ek (อ้างถึงใน Finocchiaro และ Brumfit, 1983) พบว่า หน้าที่ของภาษาที่ใช้ในการสื่อสารนั้นแบ่งเป็นหมวดหมู่ได้ 6 หมวดคือ

1. Imparting and seeking factual information: identifying, reporting, correcting, asking, etc.

2. Expressing and finding out intellectual attitudes: expressing and inquiring about agreement and disagreement, accepting or declining an offer invitation, etc.

3. Expressing and finding out emotional attitudes: pleasure ordispleasure, surprise, hope, intention, etc.

4. Expressing and finding out moral attitudes: apologizing, granting forgiveness, approval and disapproval, appreciation, etc.

5. Getting done (suasion): suggesting a course of action, advising, warning, etc.

6. Socializing: greeting and leaving people, attracting attention, proposing a toast.

Haliday (อ้างถึงใน พิศมร สิงหะเมธา, 2538) ได้แบ่งหน้าที่ของภาษาออกเป็น 15 หมวด คือ

1. Greeting, parting, inviting, accepting.

2. Complimenting, congratulation, flattering, reducing, charming, bragging.

3. Interupting

4. Requesting

5. Euading, lying, shifting, blaming, changing the subject.

6. Criticizing, reprimanding, ridiculing, insulting, threatening, warning.

7. Complaining

8. Accusing, denying.

9. Agreeing, disagreeing, arguing.

10. Insisting, suggesting, reminding, asserting, advising.

11. Reporting, evaluating, commending.

12. Commanding, ordering, demanding.

13. Questioning, probing.

14. Sympathizing

15. Apologizing, making excuses.

จากที่กล่าวมาเกี่ยวกับการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารตามหน้าที่ของภาษา (function) พอสรุปได้ว่า **หน้าที่ของภาษา หมายถึง ภาษาที่ถูกนำไปใช้ในความมุ่งหมาย หรือในวัตถุประสงค์ต่าง ๆ ในการติดต่อสื่อสาร** เช่น การทักทาย การกล่าวลา การเชื้อเชิญ การอธิบายลักษณะของคน สิ่งของ การแสดงความยินดี การขอร้อง การให้คำแนะนำ เป็นต้น

2.2.4.3 ขั้นตอนการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร

สุมิตรา อังวัฒนกุล (2537) กล่าวถึงขั้นตอนการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารไว้ดังนี้

1. ขั้นเสนอเนื้อหา (Presentation or introducing new language)

การเสนอเนื้อหาจะเน้นที่ให้นักเรียนได้เรียนรู้และทำความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายและวิธีการใช้ภาษาที่เหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ ควบคู่ไปกับการเรียนรู้กฎเกณฑ์ทางภาษา การเสนอเนื้อหาอาจจะดำเนินการดังนี้

ผู้สอนนำเข้าสู่เนื้อหา (lead-in) โดยผู้สอนจะเสนอปริบทหรือสถานการณ์แก่ผู้เรียนก่อนโดยใช้รูปภาพ เล่าเรื่อง ฯลฯ จากนั้นจึงเสนอเนื้อหาแก่ผู้เรียนโดยให้ผู้เรียนฟังหรืออ่าน

ในด้านเนื้อหาที่เสนอที่มีปริบทหรือสถานการณ์กำกับอยู่ด้วย อาจเป็นเรื่องราวหรือบทสนทนา แต่ไม่ควรเป็นประโยคเดี่ยว ๆ เนื้อหานอกจากจะมีคำศัพท์ รูปแบบทางภาษาที่จะสอนแล้วควรนำคำศัพท์หรือรูปแบบทางภาษาที่ผู้เรียนเคยเรียนมาแล้วรวมอยู่ด้วย จากนั้นผู้สอนกระตุ้นการเรียนรู้ (elicitation) โดยตรวจสอบความเข้าใจของผู้เรียนด้วยการถามคำถามให้ตอบหรือกระตุ้นให้พูด ถ้าผู้เรียนตอบไม่ได้เลยผู้สอนจะต้องอธิบายเนื้อหาทางภาษาเหล่านั้นให้ผู้เรียนฟัง และแสดงให้ผู้เรียนเห็นว่าเนื้อหาทางภาษานั้นมีรูปแบบ วิธีการใช้และมีความหมายอย่างไรซึ่งอาจใช้ภาษาแม่ในการอธิบายได้

2. ขั้นการฝึก (Practice/Controlled practice)

เป็นขั้นตอนที่ให้ผู้เรียนฝึกใช้ภาษาที่เพิ่งเรียนรู้มาในลักษณะของการฝึกแบบควบคุม (controlled practice) โดยผู้สอนเป็นผู้นำฝึก มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เรียนจดจำรูปแบบของภาษาได้ จึงเน้นที่ความถูกต้องของภาษาเป็นหลักแต่มีจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนได้ทำความเข้าใจเกี่ยวกับความหมาย และวิธีการใช้รูปแบบของภาษานั้น ๆ ด้วยเช่นกัน จะใช้วิธีการฝึกแบบกลไก (mechanical drill) หรือบางครั้งเรียกว่าการฝึกซ้ำ ๆ (repetition drill) คือ เป็นการให้นักเรียนฝึกซ้ำ ๆ ตามตัวอย่างจนสามารถจดจำและใช้รูปแบบภาษานั้นได้แต่ยังไม่เน้นด้านความหมาย เพราะฉะนั้นการฝึกในขั้นนี้ผู้เรียนจะเข้าใจหรือไม่เข้าใจความหมายของรูปแบบภาษาที่ใช้ในการฝึกก็ได้

3. ขั้นการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร (Production/Free practice)

การใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารจัดเป็นขั้นตอนที่สำคัญที่สุดขั้นหนึ่งของการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร เพราะการฝึกในขั้นนี้จะเปรียบเสมือนตัวกลางที่เชื่อมโยงระหว่างการเรียนรู้ภาษาในห้องเรียนกับการนำไปใช้นอกห้องเรียน การฝึกในขั้นนี้มีจุดประสงค์เพื่อให้นักเรียนได้ลองใช้ภาษาในสถานการณ์ต่าง ๆ ด้วยตนเอง ครูผู้สอนเป็นเพียงผู้แนะแนวทางเท่านั้น ในขั้นนี้ผู้เรียนสามารถที่จะนำความรู้ที่เรียนมาไปใช้ได้อย่างเต็มที่ สามารถใช้ภาษาในการสื่อสารได้อย่างอิสระไม่จำเป็นต้องใช้ตามรูปแบบที่กำหนดมาให้เหมือนขั้นการฝึกแบบควบคุม ซึ่งจะสามารถช่วยให้ผู้เรียนมีความมั่นในในการใช้ภาษาได้เป็นอย่างดี การฝึกจะทำในรูปแบบต่าง ๆโดยมีครูเป็นผู้ริเริ่มในการจัดกิจกรรมให้ เช่น อธิบายวิธีทำกิจกรรม จัดกลุ่มผู้เรียน และให้ผู้เรียนทำกิจกรรมเองทั้งหมด ผู้สอนคอยให้คำแนะนำช่วยเหลือเมื่อผู้เรียนมีปัญหาในการทำกิจกรรมและเป็นผู้ให้ข้อมูลย้อนกลับหรือประเมินผลการทำกิจกรรมในภายหลัง

2.2.4.4 กลวิธีการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร

สุมิตรา อังวัฒนกุล (2537) กล่าวถึงกลวิธีที่ใช้ในการเรียนสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร ไว้พอสรุปได้ดังนี้

1. การใช้สื่อของจริง (Authentic materials) เพื่อแก้ปัญหาที่นักเรียนไม่สามารถนำภาษาไปใช้นอกห้องเรียนได้ และเพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ใช้ภาษาอย่างเป็นธรรมชาติในสถานการณ์ต่าง ๆ เช่น ตัดข้อความจากหนังสือพิมพ์จริง ๆ มาสอน ให้ฟังการพูดจากวิทยุ โทรทัศน์ เป็นต้น

2. การเรียงประโยคที่จัดวางอย่างสับสน (Scrambled sentences) เป็นการฝึกให้ผู้เรียนเรียนรู้เกี่ยวกับ cohesion และ coherence โดยเรียนรู้ว่า ประโยคต่าง ๆ เชื่อมต่อกันได้อย่างไร โดยให้อ่านข้อความที่เรียงไว้อย่างสับสนและให้นักเรียนเรียบเรียงใหม่ให้ถูกต้องซึ่งครูอาจจะให้ผู้เรียนเรียบเรียงบทสนทนา หรือจัดชุดรูปภาพให้เป็นเรื่องราว และเขียนประโยคประกอบเรื่องขึ้นก็ได้

3. เกมทางภาษา (Language games) ช่วยให้ผู้เรียนได้รับความสนุกสนานและเป็นการฝึกการใช้ภาษาได้อย่างดีด้วย เกมที่ดีที่ควรนำมาใช้ควรมีลักษณะ 3 ประการ คือ การหาข้อมูลที่ขาดหายไป (information gap) ตัวเลือก (choice) และการให้ข้อมูลป้อนกลับ (feedback)

การหาข้อมูลที่ขาดหายไป (Information gap) เกิดจากผู้พูดไม่ทราบว่าเพื่อนในชั้นจะทำอะไรในสุดสัปดาห์นี้

ตัวเลือก (Choice) ผู้พูดมีโอกาสเลือกว่าเพื่อนน่าจะทำอะไรและจะใช้คำพูดว่าอย่างไร

การให้ข้อมูลป้อนกลับ (Feedback) ผู้พูดจะได้รับข้อมูลป้อนกลับจากสมาชิกคนอื่นๆในกลุ่มถ้าประโยคที่เขาใช้ไม่เป็นที่เข้าใจหรือไม่ได้รับคำตอบจากคนอื่น ถ้าได้รับคำตอบก็แสดงว่าสิ่งที่เขาพูดนั้นผู้อื่นเข้าใจ

4. ภาพชุดเรื่องราว (Picture strip story) กิจกรรมนี้ผู้เรียนแต่ละกลุ่มได้รับภาพชุด คนหนึ่งในกลุ่มจะให้เพื่อนดูภาพแรก และให้ทายว่าภาพที่ 2 เป็นอะไร ฉะนั้นจะมีข้อมูลที่ขาดหายไป (information gap) เกิดขึ้น และผู้เรียนในกลุ่มไม่ทราบว่าภาพที่ 2 เป็นอะไร เขามีตัวเลือก (choice) ที่จะเลือกทายว่าภาพนั้นเป็นอะไร และใช้คำพูดในการทายอย่างไร และได้รับข้อมูลป้อนกลับ (feedback) อาจจะไม่ใช่ในรูปประโยคอาจเป็น

รูปภาพก็ได้

5. บทบาทสมมติ (Role-play) ผู้เรียนสามารถที่จะใช้บทบาทสมมติในการฝึกสนทนาสื่อสารในสภาพสังคมต่าง ๆ ในฐานะต่าง ๆ โดยครูจะกำหนดบทบาทของแต่ละคนไห้ว่าจะแสดงเป็นใคร จะพูดว่าอย่างไร หรืออีกแบบหนึ่งอาจกำหนดว่า ผู้เรียนจะแสดงเป็นใครอยู่ในสถานการณ์อะไร จะพูดเกี่ยวกับอะไร ซึ่งนักเรียนต้องพูดเอง แบบหลังจะเข้าถึงแนวคิดของการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารมากกว่า เพราะให้ตัวเลือกกับผู้เรียนมากกว่า บทบาทสมมติจะมีข้อมูลที่ขาดหายไป เมื่อผู้เรียนไม่แน่ใจว่าคนอื่นจะพูดอะไร ผู้เรียนจะได้รับข้อมูลย้อนกลับให้ทราบว่าสิ่งที่เขาพูดสื่อสารนั้นเป็นอย่างไรด้วย

2.2.4.5 หลักการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร

Morrow (1981) กล่าวว่า การเรียนการสอนเพื่อการสื่อสารนั้น ควรยึดหลักการสอนดังต่อไปนี้

1. รู้ว่าเรากำลังทำอะไร (Know what you are doing) กล่าวคือ ผู้เรียนรู้ว่าตนกำลังทำอะไร ทำไม ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนควรให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้ภาษาเพื่อที่จะสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง เช่น การฟังการพยากรณ์อากาศจากวิทยุ การถามทิศทางต่าง ๆ การอ่านเรื่องราวต่าง ๆ ที่กำหนดให้ การเขียนจองห้องพักในโรงแรม เป็นต้น

2. ส่วนรวมของภาษาทั้งหมดสำคัญกว่าส่วนย่อยหลาย ๆ ส่วนรวมกัน (The whole is more than the some of the parts) การใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารในสถานการณ์จริงนั้น ผู้เรียนไม่สามารถที่จะรู้ว่าในการสื่อสารนั้นจะเป็นอย่างไร และต้องใช้ภาษาอย่างไรจึงจะเหมาะสม ดังนั้น ผู้เรียนจึงต้องมีความเข้าใจในการใช้ภาษาโดยรวมทั้งหมดไม่ใช่เข้าใจในแต่ละส่วนเพื่อที่จะนำมาใช้ในการสื่อสารเท่านั้น

3. กระบวนการสำคัญเท่ากับรูปแบบของภาษา (The processes are as important as the forms) ในการพัฒนาความสามารถของผู้เรียน กระบวนการที่ใช้มีความสำคัญเท่ากับรูปแบบของภาษาที่ฝึก Morrow ได้เสนอรูปแบบในการฝึก ดังนี้

3.1 Information gap การทำให้เกิดช่องว่างของข้อมูล ในชีวิตจริงการสื่อสารเกิดขึ้นระหว่างคนสองคนหรือมากกว่านี้ คนหนึ่งรู้ในบางสิ่ง อีกคนไม่รู้ในสิ่งที่คนนั้นรู้ ดังนั้นจุดมุ่งหมายในการสื่อสารก็เพื่อเติมช่องว่างนั้นให้เต็ม กล่าวอีกอย่างก็คือเป็นการแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกันของคนที่รู้ข้อมูลและคนที่ไม่รู้ข้อมูล การจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนครูจึงควรจัดให้มีสถานการณ์ในลักษณะนี้ เพื่อที่จะให้เด็กได้ใช้ภาษาในการสื่อสารเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกัน

3.2 Choice การให้ทางเลือก ในการสื่อสารผู้สื่อสารมีสิทธิที่จะเลือกถ้อยคำที่จะพูดอะไรตามที่เขาคิดและเลือกรูปแบบภาษาที่เหมาะสมกับสิ่งที่จะพูดได้ กิจกรรมในห้องเรียนครูจึงควรจัดในลักษณะที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เลือกที่จะพูดหรือทำอะไรตามที่เขาคิด

3.3 Feedback การให้ข้อมูลย้อนกลับ ในการสื่อสารกันนั้นผู้พูดมีจุดมุ่งหมายอยู่ในใจแล้วว่าต้องการจะพูดอะไรให้เกิดผลอย่างไร และถ้าได้รับการโต้ตอบจากคู่สนทนาตรงกับสิ่งที่ต้องการก็แสดงว่าการสื่อสารของเขานั้นประสบผลสำเร็จ นั่นคือ ข้อมูลย้อนกลับจากคู่สนทนาที่ทำให้เขาทราบถึงความสำเร็จและความล้มเหลวของการสื่อสารในครั้งนั้น

4. การเรียนรู้เกิดจากการปฏิบัติ (To learn it, do it) เป็นที่ยอมรับแล้วว่าผลสุดท้ายของการเรียนก็คือ ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ซึ่งผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้ได้นั้นก็โดยการฝึกปฏิบัติ ครูสามารถที่จะช่วยให้คำแนะนำ สอน และจัดสภาพการณ์ต่าง ๆ ให้เด็กได้ฝึกปฏิบัติในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร

5. ความผิดพลาดทั้งหลายไม่ใช่สิ่งผิดพลาดทั้งหมดเสมอไป (Mistakes are not always mistake) ในการเรียนการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารครูจะต้องให้กำลังใจแก่ผู้เรียนที่ทำผิดพลาดทางด้านไวยากรณ์ โดยครูจะต้องตระหนักอยู่เสมอว่า ความผิดพลาดเล็กๆน้อย ๆ ทางไวยากรณ์และการออกเสียง (trivial mistakes of grammar or pronounciation) ไม่ใช่สิ่งผิดพลาดที่เกิดขึ้นบ่อย ๆ ทั้งหมด และการที่ผู้เรียนผิดพลาดในสิ่งนั้นเพราะเขาพยายามทำในสิ่งที่เขาไม่ได้รับการบอกหรือแสดงให้ดูว่าทำอย่างไร หรือเขายังไม่มีความรู้เพียงพอ ดังนั้น เพื่อป้องกันความผิดพลาดที่จะเกิดขึ้นในการใช้ภาษา ผู้สอนจึงควรเตรียมผู้เรียนให้พร้อมและฝึกฝนจนแน่ใจว่าผู้เรียนได้เรียนรู้รูปแบบของภาษาได้แล้ว จึงเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาในที่สุด และในการแก้ไขความผิดพลาดควรทำเฉพาะในส่วนที่เห็นว่าสำคัญซึ่งถ้าปล่อยไว้อาจทำให้เกิดการสับสนในครั้งต่อ ๆ ไป ส่วนข้อผิดพลาดเล็ก ๆ น้อยๆควรปล่อยให้ผ่านไปก่อนเพื่อให้การสื่อสารไม่หยุดชะงักและถือว่าเป็นการช่วยให้ผู้เรียนเกิดความมั่นใจในการใช้ภาษา

ของตนเองด้วย

สิ่งหนึ่งที่ครูควรจะทำในการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารก็คือ ขจัดความเชื่อที่มีมาแต่ก่อนที่ว่าการผิดพลาดเล็ก ๆ น้อย ๆ ทางไวยากรณ์จะทำให้นักเรียนได้รับข้อมูลที่ผิดพลาด และการบังคับให้ผู้เรียนทำกิจกรรมที่เขายังไม่พร้อม ซึ่งการทำเช่นนั้นจะทำให้เกิดผลเสียมากกว่าผลดี

นอกจาก Morrow จะได้ให้หลักการในการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารดังที่กล่าวมาแล้วนั้น Yalden (อ้างถึงใน พิศมร สิงหะเมธา, 2538) ยังได้เสนอหลักแห่งความสมดุลในการจัดกิจกรรมการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารไว้เป็นลำดับดังนี้

1. การสื่อสารระดับต้น มีสัดส่วนของโครงสร้าง (linguistic form) มากกว่าหน้าที่ของภาษา (communicative function) กล่าวคือ เริ่มต้นด้วยการสอน grammar และ pronounciation แต่เป็นการสอนอย่างมีความหมายโดยการนำโครงสร้างนั้นมาใช้จริงในลักษณะการจัดเข้าเป็นหน่วยในหน้าที่ของภาษาและฝึกทักษะการพูด

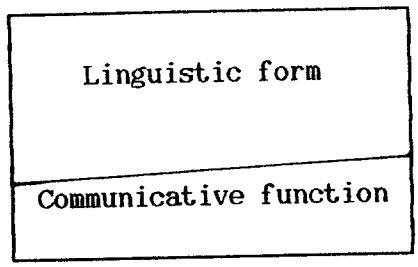

2. การสื่อสารระดับกลาง ยังคงยึดโครงสร้างไวยากรณ์ (linguistic form) เป็นสิ่งสำคัญ แต่เพิ่มการนำไปใช้สื่อสารในทักษะอื่น ๆ และให้ความสำคัญกับขอบเขตของไวยากรณ์นั้น (textual area) คือ แสดงให้เห็นหน้าที่และระดับของประโยคไวยากรณ์นั้นเมื่ออยู่ในปริบทที่ปรากฏในบทเรียน

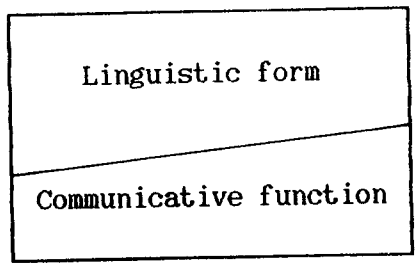

3. การสื่อสารระดับสูง ระดับนี้ให้ความสำคัญกับหน้าที่ของภาษาที่ใช้ในการสื่อสารมากขึ้นและมีสัดส่วนของโครงสร้างน้อยลง

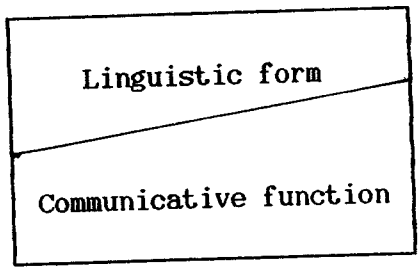

รูปแบบการจัดการสอนทั้ง 3 ระดับจะประสานติดต่อกันเห็นได้ชัดเจน ดังนี้

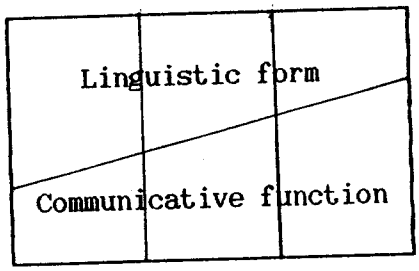

โครงสร้างไวยากรณ์และหน้าที่ของภาษามีความสัมพันธ์ที่ต่อเนื่องเป็นสัดส่วนต่อกัน กล่าวคือ ในระดับเริ่มแรกต้องมีความรู้ในโครงสร้าง ส่วนในระดับสูงขึ้นมาต้องใช้ภาษาในการสื่อสารมากขึ้น และนักเรียนจะสามารถเรียนรู้ได้ในลักษณะ cyclic คือ นักเรียนในระดับต่ำและระดับสูง เรียนหัวข้อภาษาเหมือนกัน แต่แตกต่างกันที่ระดับของประโยคและสถานการณ์ที่เหมาะสมกับระดับอันเป็นการศึกษาที่มีความต่อเนื่อง จึงสามารถเพิ่มพูนความสามารถของการใช้ภาษาให้กับนักเรียนตามลำดับประสบการณ์ของการเรียนรู้

2.2.4.6 แนวการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อการสื่อสาร

การเรียนการสอนโดยทั่ว ๆ ไปนั้น เป้าหมายสูงสุดของการเรียนการสอนก็คือ นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาวิชาที่เรียนตามเป้าหมายที่วางไว้ การสอนภาษาเพื่อการสื่อสารก็เช่นเดียวกัน จุดมุ่งหมายสูงสุดก็คือ นักเรียนสามารถใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารในสถานการณ์

ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม สิ่งหนึ่งที่มีส่วนสำคัญที่ทำให้เกิดผลเช่นนั้นก็คือ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน Littlewood (1984) กล่าวถึงความมุ่งหมายของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารว่า มีความมุ่งหมายอยู่ 4 ประการ คือ

1. เพื่อฝึกทักษะทั้ง 4 ด้าน (They provide whole-task practice) โดยปกติการฝึกเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่จะนำทักษะต่าง ๆ ที่ได้รับการฝึกไปใช้ในสถานการณ์จริงนั้น มีรูปแบบการฝึกอยู่ 2 ลักษณะ คือ การฝึกทีละทักษะ (part-skills) และการฝึกทักษะรวม (total- skill) หรือเรียกอีกอย่างว่า "whole-task practice" ในการฝึกจะใช้กิจกรรมเพื่อการสื่อสารในรูปแบบต่าง ๆ และจะมีการฝึกเกี่ยวกับโครงสร้างทางภาษาด้วยสำหรับเด็กเก่ง

2. เพื่อสร้างแรงจูงใจในการเรียน (They improve motivation) แรงจูงใจถือเป็นองค์ประกอบที่สำคัญองค์ประกอบหนึ่งในการเรียนภาษาที่จะทำให้นักเรียนสนใจและกระตือรือร้นที่จะเรียน ยิ่งถ้ารู้ว่ากิจกรรมในห้องเรียนสามารถทำให้เขาบรรลุวัตถุประสงค์และช่วยพัฒนาเพิ่มความสามารถในการใช้ภาษาของเขาแล้ว จะทำให้ตระหนักและสนใจมากขึ้น เพราะเป้าหมายสุดท้ายของพวกเขาก็คือ การได้นำความรู้ในส่วนที่เรียนมาไปใช้ในการสื่อสารกับผู้อื่น ผู้เรียนส่วนใหญ่รับรู้และมีความเข้าใจเบื้องต้นเกี่ยวกับภาษาว่า หมายถึงการสื่อสารมากกว่าเป็นระบบโครงสร้างทางไวยากรณ์ ดังนั้น การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ควรสอดคล้องกับความเข้าใจของเขา เพื่อที่จะสร้างแรงจูงใจและความรู้สึกที่ดีให้เกิดขึ้นกับพวกเขาแทนที่จะเป็นในทางตรงข้าม

3. เพื่อให้การเรียนรู้เป็นไปตามธรรมชาติ (They allow natural learning) เดิมเชื่อกันว่า การเรียนรู้ภาษาเกิดขึ้นข้างในตัวผู้เรียน ซึ่งเป็นสิ่งที่ครูผู้สอนควรกำจัดความเชื่อนี้เสีย ในความเป็นจริงในหลาย ๆ แง่ของการเรียนรู้ภาษาสามารถเกิดขึ้นได้โดยผ่านกระบวนการเรียนรู้ตามธรรมชาติ ซึ่งสามารถเรียนรู้ได้จากการเข้าไปมีส่วนร่วมหรือเข้าไปอยู่ในสภาพแวดล้อมที่มีการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร ดังนั้นกิจกรรมเพื่อการสื่อสารทั้งในและนอกห้องเรียนจึงเป็นส่วนสำคัญของกระบวนการเรียนรู้ภาษา

4. เพื่อให้สามารถสร้างปริบทสนับสนุนการเรียนรู้ได้ (They can create a context which supports learning) กิจกรรมเพื่อการสื่อสารจะอำนวยโอกาสให้ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน นักเรียนกับนักเรียนเป็นไปในทางบวก ซึ่งสามารถที่จะทำให้ห้องเรียนมีลักษณะเป็น "humanies" และช่วยสร้างบรรยากาศที่ดีในการเรียนด้วย

นอกจากจะกล่าวถึงวัตถุประสงค์ในการจัดกิจกรรมการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารแล้ว Littlewood (อ้างถึงใน สุมิตรา อังวัฒนกุล, 2537) ยังได้เสนอแนวคิดในการจัดกิจกรรมการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารอีกว่า แบ่งเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

1. กิจกรรมการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารตามวัตถุประสงค์ (Functional communication activities) เป็นกิจกรรมที่มุ่งให้ผู้เรียนใช้ภาษาเป็นสื่อในการทำกิจกรรมให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยผู้เรียนจะต้องพยายามใช้ภาษาเท่าที่สามารถใช้ได้เพื่อสื่อความหมายให้เข้าใจกันให้มากที่สุด การทำกิจกรรมประเภทนี้ผู้เรียนไม่จำเป็นต้องใช้ภาษาที่ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์หรือเหมาะสมกับสถานการณ์เสมอไป ความสำเร็จของกิจกรรมวัดจากผู้เรียนสามารถใช้ภาษาได้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

กิจกรรมการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารตามวัตถุประสงค์นี้อาจจัดได้หลายแบบ แต่มีหลักการร่วมกันคือ ครูต้องกำหนดสถานการณ์ให้ผู้เรียนเกิดความจำเป็นที่จะต้องใช้ภาษาเพื่อหาข้อมูลที่ตนยังขาดอยู่หรือเพื่อแก้ปัญหาอย่างใดอย่างหนึ่ง ต่อไปนี้

1.1 กิจกรรมแลกเปลี่ยนข้อมูลในวงจำกัด (Sharing information with restricted cooperation) กิจกรรมแบบนี้อาจจัดเป็นงานคู่ (pair work) หรืองานกลุ่ม (group work) ก็ได้ ผู้เรียนแต่ละกลุ่มจะได้ข้อมูลเพียงส่วนหนึ่งและจะต้องแลกเปลี่ยนข้อมูลที่ตนมีกับเพื่อนเพื่อหาข้อมูลซึ่งกันและกันด้วยการถาม-ตอบจึงจะได้ข้อมูลที่ครบถ้วน ผู้ตอบจะตอบเฉพาะเมื่อผู้ถามได้ถามคำถามตามที่กำหนดไว้เท่านั้น

1.2 กิจกรรมแลกเปลี่ยนข้อมูลในวงกว้าง (Sharing information with unrestricted cooperation) กิจกรรมนี้คล้ายคลึงกับแบบแรกแต่ในการทำกิจกรรมผู้เรียนมีอิสระในการใช้ภาษามากกว่า กล่าวคือแทนที่จะใช้วิธีถาม-ตอบตามที่กำหนด ผู้เรียนจะใช้วิธีใดก็ได้ในการพูดเพื่อให้ได้ข้อมูลมาตามที่คิดว่าเหมาะสม เช่น อธิบาย ให้ข้อเสนอแนะ เป็นต้น

1.3 กิจกรรมการแลกเปลี่ยนข้อมูลและหาข้อสรุปจากข้อมูล (Sharing and processing information) กิจกรรมนี้มีลักษณะคล้ายกับการเล่นต่อภาพ คือ แต่ละคนหรือแต่ละกลุ่มจะได้รับข้อมูลคนละส่วนซึ่งแตกต่างกันไป ในขั้นแรกนักเรียนจะต้องแลกเปลี่ยนข้อมูลกันก่อน จนกระทั่งได้ภาพรวมของข้อมูลทั้งหมด จากนั้นจึงนำข้อมูลดังกล่าวไปใช้ในการแก้ปัญหาหรือหาข้อสรุปอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่กำหนดเอาไว้ เช่น นักเรียนแต่ละคนได้รับภาพคนละใบแตกต่างกัน นักเรียนผลัดกันอธิบายจนเข้าใจ จากนั้นจึงร่วมกันอภิปรายว่าควรจะเรียงลำดับภาพอย่างไรจึงจะถูกต้องตามเหตุการณ์ นักเรียนจะต้องนำความรู้ความสามารถทางภาษาเท่าที่

ตนมีมาใช้ในการสื่อสาร เพราะนักเรียนจะต้องพูดในหลายลักษณะ เช่น อธิบาย แสดงความคิดเห็น พูดชักจูงหว่านหรือคัดค้าน เป็นต้น

1.4 กิจกรรมการหาข้อสรุปจากข้อมูล (Processing information) กิจกรรมนี้นักเรียนจะได้รับข้อมูลเหมือนกันหมดจึงไม่จำเป็นต้องแลกเปลี่ยนข้อมูลกัน แต่นักเรียนต้องร่วมกันอภิปรายในข้อมูลที่ได้รับหรือประเมินข้อมูลนั้นเพื่อนำมาใช้ในการตัดสินใจหรือแก้ปัญหาอย่างใดอย่างหนึ่ง กิจกรรมนี้มีลักษณะคล้ายกับการแก้ปัญหาทั่ว ๆ ไปในชีวิตจริงซึ่งเรามักจะปรึกษาหารือผู้อื่นก่อนที่จะตัดสินใจ ดังนั้น ครูจึงอาจนำปัญหาในชีวิตประจำวันมาดัดแปลงให้เหมาะกับความสนใจของนักเรียน เช่น ครูกำหนดสิ่งของให้เพื่อที่จะให้นักเรียนเลือกติดตัวไปด้วยในการไปพักแรมโดยสิ่งของที่นักเรียนเลือกไปนั้นจะต้องมีน้ำหนักรวมไม่เกิน 25 กิโลกรัม เมื่อนักเรียนเลือกสิ่งใดนักเรียนจะต้องอธิบายให้เหตุผลว่าทำไมจึงเลือกสิ่งนั้นจนกว่าสมาชิกจะยอมรับ กิจกรรมลักษณะนี้เป็นกิจกรรมการใช้ภาษาเพื่อจุดประสงค์ต่าง ๆ เช่น ซักถาม แสดงความคิดเห็น ชักชวน อธิบาย เป็นต้น

2. กิจกรรมการใช้ภาษาเพื่อการปฏิสัมพันธ์ในสังคม (Social interaction activities) เป็นกิจกรรมที่มีจุดมุ่งหมายคล้ายคลึงกับประเภทแรกในแง่ของการใช้ภาษาเป็นสื่อในการทำกิจกรรมให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ แต่กิจกรรมนี้จะกำหนดสถานการณ์และบทบาทของผู้เรียนไว้ด้วย ดังนั้น ในการทำกิจกรรมนอกจากผู้เรียนจะได้ฝึกใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารให้เป็นที่เข้าใจกันแล้วผู้เรียนจะต้องรู้จักเลือกใช้ภาษาให้เหมาะสมกับสถานการณ์และบทบาทของตนด้วย ความสำเร็จในการทำกิจกรรมนี้จึงวัดใน 2 ประการ คือ ความสามารถในการสื่อสารได้ตามวัตถุประสงค์ และความสามารถในการเลือกใช้ภาษาได้ถูกต้องเหมาะสมกับสถานการณ์และบทบาทที่ได้รับ กิจกรรมการใช้ภาษาเพื่อปฏิสัมพันธ์ในสังคม สามารถจัดได้ดังนี้

2.1 การแสดงบทบาทสมมติ (Role play)

2.2 สถานการณ์จำลอง (Simulation)

2.3 การแสดงละคร (Acting)

2.4 การแสดงสด (Improvisation)

Johnson (อ้างถึงใน พิศมร สิงหะเมธา, 2538) ได้กล่าวถึงหลักในการจัดกิจกรรมเพื่อการสื่อสารไว้ 5 ประการ คือ

1. The information transfer principle การถ่ายโอนข้อมูลเกิดขึ้นอยู่เสมอในชีวิตประจำวันของคนเรา ดังนั้นการสอนครูจึงควรยึดหลักความเข้าใจข้อมูลและรู้จักถ่ายทอดข้อมูลจากทักษะหนึ่งไปสู่อีกทักษะหนึ่งได้ เช่น การเล่นบทบาทสมมติให้เลขานุการของสโมสรแห่งหนึ่งอ่านจดหมายของผู้สมัครสมาชิกแล้วนำข้อมูลมากรอกในใบสมัครแทน หรือฝึกการฟังโดยให้นักเรียนฟังบทสนทนาของตำรวจกับนักท่องเที่ยว แล้วกรอกชื่อต่าง ๆ ที่ตำรวจพูดถึงลงในแผนภูมิ ส่วนการเขียนนั้นอาจใช้หลักการถ่ายโอนข้อมูลจากตารางหรือโน้ตย่อไปสู่การเขียนข้อความหรือการเขียนจดหมายก็ได้

2. The information gap principle การสื่อสารในชีวิตจริงจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่ทราบข้อมูล หลักการนี้จะก่อให้เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลหรือข่าวสารซึ่งกันและกัน เป็นการช่วยให้ข่าวสารมีเหตุผลสมจริงและเป็นการปิดช่องว่าง (to brid the gap) ของการสื่อสารนั้น ประโยชน์ของหลักการนี้คือ การพัฒนาความคล่องแคล่วในการใช้ภาษา (fluency) และความสำเร็จวัดได้จากความสามารถในการรับข่าวสารข้อมูลซึ่งผู้เรียนอาจใช้ภาษาตั้งแต่ไม่เป็นทางการหรือไม่ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ จนกระทั่งใช้ภาษาได้ถูกต้องตามกฎหรือระเบียบของสังคมได้

3. The jigsaw principle หลักการนี้จะเป็นการผสมผสานกันระหว่าง information transfer และ information gap โดยกิจกรรมที่ให้นักเรียนทำนั้นจะแตกต่างกันในการฝึกทักษะแต่มีเนื้อหาเดียวกันแล้วนักเรียนจะแลกเปลี่ยนข้อมูลเพื่อทำงานให้สำเร็จ เช่น นักเรียนคนที่ 1 ถ่ายโอนข้อมูลจากสัญลักษณ์เป็นข้อความ ส่วนนักเรียนคนที่ 2 ถ่ายโอนจากข้อความเป็นสัญลักษณ์ เป็นต้น

4. The task dependency principle หลักการนี้ยึดการพึ่งพาอาศัยข้อมูลซึ่งกันและกันเพื่อให้เกิดการสื่อสารได้ เป็นกิจกรรมที่กำหนดให้นักเรียนได้ทำงานของตนให้เสร็จขั้นหนึ่งก่อน แล้วให้นักเรียนสองคนพึ่งพาอาศัยข้อมูลซึ่งกันและกันเพื่อทำงานขั้นต่อไป ซึ่งถ้าในขั้นแรกแต่ละฝ่ายทำงานไม่ถูกต้อง ผลงานต่อมาจะล้มเหลว ความสำคัญของกิจกรรมนี้เน้นให้นักเรียนสามารถใช้ภาษาในการสื่อสารอย่างถูกต้องเพื่อลดความผิดพลาดในการใช้ภาษาในชีวิตจริง เพราะในสภาพที่เป็นจริงนั้นการสื่อสารที่ผิดจะแก้ไขได้ยาก เช่น ถ้ามีคนมาถามทิศทางแล้วเราให้ข้อมูลผิดอาจทำให้เขาหลงทางได้

5. The correction for content principle หลักการนี้ต้องใช้ประกอบกับทุกหลักการที่กล่าวมา คือ ต้องมีการตรวจสอบหลังจากที่ทำกิจกรรมต่าง ๆ ว่าการรับการถ่ายทอด

ข้อมูลนั้นถูกต้องหรือไม่ การตรวจสอบนี้อาจทำโดยครูหรือนักเรียนก็ได้ และจะต้องไม่ใช่การตรวจแก้ไวยากรณ์ แต่เป็นการตรวจแก้ในกรณีที่ผิดความหมายในหารสื่อสารเท่านั้น

Paulston (อ้างถึงใน พิศมร สิงหะเมธา, 2538) ได้เสนอรูปแบบการจัดกิจกรรม 4 รูปแบบในการพัฒนาสมรรถวิสัยในการสื่อสาร พอสรุปได้ดังนี้

1. Social formulas and dialogues คือ การจัดกิจกรรมที่ให้นักเรียนได้มีโอกาสฝึกใช้บทสนทนาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ในสังคม เช่น การฝึกพูดทักทาย (greeting) การลาจาก (parting) การแนะนำตัว (introduction) การบ่น (complaints) เป็นต้น นักเรียนจะต้องได้รับการฝึกฝนให้ใช้รูปแบบภาษาในลักษณะต่าง ๆ รวมถึงการใช้ท่าทางให้เหมาะสมด้วย ครูมีส่วนสำคัญในการอธิบายและการเลือกใช้รูปแบบต่าง ๆ ให้เหมาะสม และอาจจัดกิจกรรมบทบาทสมมติ (role play) ให้นักเรียนทำด้วย

2. Problem solving activities เป็นกิจกรรมที่สมมติสถานการณ์ให้นักเรียนแก้ปัญหา ครูจะให้นักเรียนแก้ปัญหาอย่างหนึ่งซึ่งจะมีแนวทางให้นักเรียนเลือกใช้หลายวิธี เช่น ให้นักเรียนวางแผนไปตั้งแคมป์ ครูให้สิ่งของต่าง ๆ ที่จะต้องใช้ในการตั้งแคมป์ แต่นักเรียนจะต้องเลือกสิ่งของบางอย่างที่จำเป็นเท่านั้น เพราะมีสถานการณ์บางอย่างบังคับ โดยให้นักเรียนแบ่งกลุ่มปรึกษากันซึ่งจะเป็นตัวกระตุ้นให้นักเรียนได้ใช้ภาษาสื่อสารกัน

3. Role play เป็นกิจกรรมที่มุ่งให้นักเรียนได้รับการพัฒนาในด้านพฤติกรรมบางอย่างต่อเพื่อน ซึ่งจะถูกจัดอยู่ในบทบาทต่าง ๆ กิจกรรม role play นี้อาจจะทำเพียงง่าย ๆ หรือเป็นกิจกรรมที่มีการควบคุมสูงหรืออาจไม่มีการควบคุมเลย ซึ่งจะต้องขึ้นอยู่กับความสามารถของนักเรียนกิจกรรมนี้ประกอบไปด้วยส่วนสำคัญ 3 ส่วน คือ สถานการณ์ บทบาทที่ให้ และสำนวนที่จะใช้พูด การใช้ role play ในระดับสูงควรให้ประสบการณ์พื้นฐานแก่นักเรียนก่อน เพราะจะไม่เกิดประโยชน์อะไรถ้านักเรียนจะแสดงในสิ่งที่ตนไม่มีความรู้หรือไม่มีประสบการณ์

4. Community oriented tasks คือ การฝึกใช้ภาษาของผู้เรียนโดยเขาได้มีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับเจ้าของภาษาภายนอกห้องเรียน ทำให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาสื่อสารในสถานการณ์จริงพร้อมทั้งยังได้รับข้อมูลที่เขาต้องการด้วย

Revell (อ้างถึงใน พิศมร สิงหะเมธา, 2538) ได้เสนอแนะเทคนิคบางประการที่สามารถนำมาใช้ร่วมกับการจัดกิจกรรมเพื่อการสื่อสารที่มุ่งงานปฏิบัติ ดังนี้

1. การเน้นให้นักเรียนรู้จักและเข้าใจถึงการใช้กิริยาท่าทาง เพราะการสื่อสารในสถานการณ์จริงนั้นมีทั้งการแสดงออกทางวาจา กิริยาท่าทาง รวมทั้งน้ำเสียงซึ่งแฝงอารมณ์และ

ความรู้สึกด้วย

2. การนำสื่อของจริงมาสอน เช่น ข่าวจากหนังสือพิมพ์ บทความจากวารสาร แผนที่ รายการอาหาร ตารางต่าง ๆ การ์ตูน เหล่านี้เป็นต้น

3. การใช้บัตรที่กำหนดบทบาทให้นักเรียนแสดง กล่าวคือ นักเรียนสองคนจะได้รับแจกบัตรที่บอกรายละเอียดหรือแสดงบทบาทที่ไม่เหมือนกัน ดังนั้น เขาจะไม่ทราบล่วงหน้าว่าคู่สนทนาจะพูดอะไร

4. การให้บทสนทนาประเภทต่าง ๆ ทั้งที่เป็น recreational dialogue หรือ scripted dialogue ให้ผู้เรียนได้ฝึก

5. การใช้คำถาม yes/ no question ถามความเข้าใจในเรื่องที่ฟัง และควรใช้ wh-question เมื่อผู้เรียนเข้าใจดีพอแล้วเพื่อให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นของเขา

นอกจากนี้ Littlewood (1984) ยังได้กล่าวถึงลักษณะของการจัดกิจกรรมการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร ว่า มีอยู่ 2 ลักษณะ คือ

1.กิจกรรมก่อนการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร (Pre-communicative activities) กิจกรรมนี้จะแยกฝึกทักษะในแต่ละทักษะมากกว่าที่จะฝึกรวม โดยมุ่งไปที่การฝึกระบบภาษามากกว่าที่จะฝึกปฏิบัติการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร ดังนั้น ผลของการฝึกทางภาษาจะดูที่ความถูกต้องของภาษาและความเหมาะสมมากกว่าที่จะดูผลทางด้านการสื่อความหมาย แต่อย่างไรก็ตาม กิจกรรมย่อยอื่น ๆ ในขั้นนี้ก็พยายามที่จะเชื่อมการฝึกระหว่างรูปแบบทางภาษากับการใช้ภาษาสื่อความหมายตามหน้าที่ของภาษา ซึ่งเรียกกิจกรรมลักษณะนี้ว่า "quasi-communication" เพราะผู้เรียนจะได้รับการฝึกทางด้านการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารให้ได้ดีเท่ากับการฝึกทางด้านโครงสร้างไวยากรณ์ แต่กิจกรรมที่ยังคงฝึกทางด้านโครงสร้างไวยากรณ์อย่างเดียวก็ยังมีอยู่ คือ การฝึกเกี่ยวกับ verb paradigms

2. กิจกรรมการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communicative activities)กิจกรรมนี้นักเรียนจะต้องนำความรู้และทักษะต่าง ๆ ที่ได้รับจากการฝึกในขั้น pre-communicative มาใช้ในการสื่อความหมายในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่แตกต่างกันออกไป การฝึกทักษะทางด้านการใช้ภาษาจะฝึกรวมกันทั้งหมดผสมผสานกันไป กิจกรรมย่อยของ communicative activities มี 2 อย่าง คือ กิจกรรมการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารตามวัตถุประสงค์ของภาษา และกิจกรรมการใช้ภาษาเพื่อปฏิสัมพันธ์ทางสังคมผู้เรียนจะต้องฝึกปฏิบัติให้ได้ดีทั้งสองอย่างเท่า ๆ กัน ใน

กิจกรรมการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารตามวัตถุประสงค์ของภาษาผู้เรียนจะต้องเข้าไปมีส่วนร่วมในสถานการณ์นั้นให้ดีและเหมาะสมที่สุด โดยสามารถเลือกใช้ภาษาได้ตามความต้องการ เกณฑ์การประสพผลสำเร็จจะดูที่ผลของการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารและปฏิสัมพันธ์ในสังคม ในการสื่อสารในสถานการณ์ต่าง ๆ นักเรียนต้องพิจารณาถึงปริบทของสังคมที่เกิดขึ้นในขณะสื่อสารกันด้วย

จากที่กล่าวมา Littlewood ได้เขียนแผนภาพเกี่ยวกับลักษณะของกิจกรรมเพื่อการสื่อสารเพื่อให้เข้าใจง่ายขึ้น ดังนี้

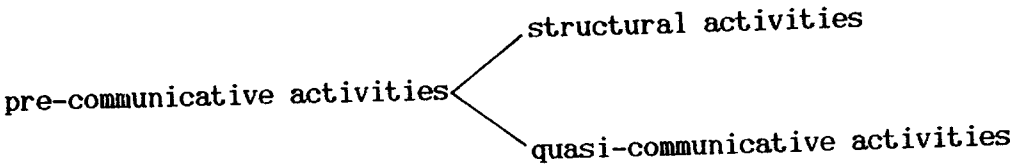

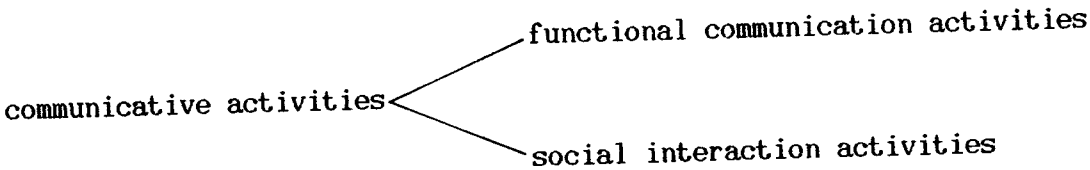

แผนภาพที่ 1 แสดงลักษณะของกิจกรรมเพื่อการสื่อสาร

Finocchiaro และ Brumfit (1983) กล่าวถึงหลักในการจัดกิจกรรมเพื่อการสื่อสารในห้องเรียนว่า กิจกรรมแต่ละกิจกรรมหรือทุก ๆ กิจกรรม ควรที่จะสนับสนุนให้ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์กันและได้สื่อสารกันโดยใช้การเรียนจากรูปภาพ การฝึกปฏิบัติกิจกรรมคู่ การแสดงละคร หรือการเล่นเกม แต่ทั้งนี้จะต้องแน่ใจว่านักเรียนได้พัฒนาความสามารถด้านการใช้ภาษาในการสื่อสารไปพร้อม ๆ กันกับการปฏิบัติกิจกรรมนั้นด้วย และที่สำคัญ นักเรียนจะต้องได้รับการพัฒนาทางด้านสติปัญญา ด้านจิตใจ พร้อมกันกับการพัฒนาความสามารถทางภาษาด้วยโดยใช้วิธีการทางมนุษยสัมพันธ์ Doughty และ Pica (1986) ยังได้กล่าวถึงการจัดกิจกรรมการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารไว้ว่า ครูควรจะจัดกิจกรรมโดยแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มเล็ก ๆ หรือเป็นคู่เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกใช้ภาษา และ สรณี วงศ์เบี้ยสัจจ์ และ วารีวรรณ เบญจพร (2527) ก็ได้กล่าวถึงรูปแบบการจัดกิจกรรมเพื่อการสื่อสารไว้เช่นเดียวกันว่า มีอยู่ 3 รูปแบบ คือ

กิจกรรมเดี่ยว (individual work) กิจกรรมคู่ (pair work) และกิจกรรมกลุ่ม (group work) กิจกรรมเหล่านี้สามารถนำไปใช้ได้ทั้งเป็นกิจกรรมหลัก (main task) และกิจกรรมประกอบ (supplementary task)ซึ่งควรมีหลักการในการนำไปใช้ ดังนี้

1.กิจกรรมมีลักษณะใกล้เคียงการสื่อความหมายในสถานการณ์ปกติ ควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

1.1 กิจกรรมมีจุดมุ่งหมายเชิงการสื่อความหมาย (Communication purpose) เพื่อให้ผู้เรียนทราบว่าต้องทำอะไรก่อนเริ่มกิจกรรม เช่น ฟังบทความเพื่อจดโน้ต อ่านข้อความเพื่อกรอกตารางหรือแผนภูมิ เป็นต้น

1.2 กิจกรรมทำให้เกิดความจำเป็นที่ต้องสื่อความหมาย กิจกรรมที่ดีควรมีการสร้างสถานการณ์เพื่อให้เกิดความจำเป็นในการสื่อความหมายขึ้น โดยใช้หลักการให้ข้อมูลคนละตอนแก่ผู้เรียนแต่ละคนในกลุ่ม เช่น ให้ผู้เรียนมีแผนที่หรือตารางที่มีข้อมูลที่ไม่สมบูรณ์ในตนเอง จึงต้องการข้อมูลจากคนอื่นเพื่อที่จะทำให้ข้อมูลที่มีอยู่นั้นสมบูรณ์ หรือให้ผู้เรียนมีข้อมูลต่างชุดกันและจำเป็นต้องแลกเปลี่ยนข้อมูลกันเพื่อจะได้ข้อมูลครบถ้วน

1.3 กิจกรรมควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เลือกตามต้องการ เช่น เลือกรูปแบบของภาษา และ/หรือเนื้อหา เนื่องจากในสถานการณ์สื่อความหมายปกติ ทั้งผู้ส่งข้อมูลและผู้รับข้อมูลจะมีโอกาสเลือกการสื่อสารที่ตรงกับความต้องการของตน

1.4 กิจกรรมเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้รับรู้การสื่อความหมายว่า ประสบผลสำเร็จหรือล้มเหลวโดยการได้รับข้อมูลย้อนกลับ (feedback) จากกันและกัน เช่น ผู้เรียนฝ่ายหนึ่งบอกวิธีพับกระดาษ ถ้าผู้ฟังสามารพับตามได้แสดงว่าการสื่อสารของตนประสพความสำเร็จ แต่ถ้าผู้ฟังทำตามไม่ได้ ผู้พูดก็จะหาวิธีการบอกใหม่เพื่อสื่อความหมายให้สำเร็จ

1.5 ภาษาที่ใช้ในกิจกรรมเป็นภาษาที่เจ้าของภาษาใช้จริง เหมาะสมกับสถานการณ์การสื่อความหมายตามปกติ ทั้งนี้ให้พิจารณาจากบทบาท (role) ของผู้สื่อความหมาย เนื้อเรื่อง (topic) และสถานที่ (setting)

2. กิจกรรมควรเป็นไปตามหลักการเรียนรู้ (Learning principle) โดยคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

2.1 กิจกรรมน่าสนใจและเหมาะสมกับวัยของผู้เรียนเพราะกิจกรรมเหล่านี้จะเป็นแรงจูงใจให้ผู้เรียนสนใจและมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียน วิธีการอาจทำได้โดยให้มีการอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหา วิธีการ และลักษณะกิจกรรม หรือสังเกตปฏิกิริยาของ

ผู้เรียนขณะทำกิจกรรม

2.2 กิจกรรมมีลักษณะท้าทายในระดับที่เหมาะสม คือ ควรจะยากเกินระดับของผู้เรียนเล็กน้อยเพื่อกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ ดังนั้น ในการจัดกิจกรรมครูผู้สอนจำเป็นต้องรู้ระดับของผู้เรียนเป็นอย่างดี

2.3 กิจกรรมเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้ความรู้และประสบการณ์ที่มีอยู่ กิจกรรมนี้จะช่วยเชื่อมโยงการเรียนในชั้นเรียนกับโลกภายนอก ทำให้ผู้เรียนเห็นประโยชน์ของกิจกรรมและทำให้เกิดแรงจูงใจในการสื่อสารมากขึ้นเท่ากับช่วยส่งเสริมทักษะการถ่ายโอน (transfer) ทำให้ผู้เรียนรู้จักนำสิ่งที่เรียนในห้องเรียนไปประยุกต์ใช้นอกห้องเรียน

2.4 กิจกรรมเสริมสร้างการเรียนรู้ในระดับที่สูงกว่าความรู้ความจำ และความเข้าใจคือ ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนกระบวนการเรียนรู้ในระดับสูงขึ้นไป เช่น การตีความ การนำไปใช้ การแก้ปัญหา การวิเคราะห์ การประเมินผล เป็นต้น

3. กิจกรรมเป็นไปตามหลักการสอนซึ่งควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

3.1 กิจกรรมสอดคล้องเหมาะสมกับบทเรียน ครูควรทราบจุดประสงค์ว่า กิจกรรมนั้น ๆ มุ่งหมายให้ผู้เรียนฝึกทักษะใด ฝึกหน้าที่หรือรูปแบบภาษาเช่นใด หรือมีเนื้อหาเกี่ยวกับอะไร เพื่อจะได้พิจารณาจัดนำมาใช้ เป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์ตามกำหนดในบทเรียน

3.2 กิจกรรมเหมาะสมกับสถานการณ์การสอนซึ่งแตกต่างกันตามลักษณะวัย ประสบการณ์ ระดับความสามารถของผู้เรียน ขนาดชั้นเรียน ลักษณะห้องเรียน เป็นต้น

3.3 กิจกรรมต้องเหมาะสมกับความสามารถของผู้สอนในการควบคุมชั้นเรียน และให้ความช่วยเหลือผู้เรียนขณะทำกิจกรรม

2.2.4.7 บทบาทของครูในกระบวนการเรียนการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร

Littlewood (1984) กล่าวว่าในการเรียนการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารครูจะมีหน้าที่เป็น "ผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้" (facilitator of learning) และทำหน้าที่ในบทบาทต่าง ๆ ดังนี้

1. เป็นผู้ดูแลนักเรียนในการเรียนรู้ เข้าไปมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม นำพาผู้เรียนให้มีสมรรถวิสัยในการเรียนรู้

2. เป็นผู้จัดการในห้องเรียน รับผิดชอบในการจัดกิจกรรมกลุ่มเพื่อฝึกปฏิบัติในเนื้อหา

ของบทเรียนและฝึกปฏิบัติในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร รวมทั้งกำหนดบทบาทของตัวเองในแต่ละกิจกรรมด้วย

3. เป็นผู้สอนภาษาในหลาย ๆ กิจกรรมหรือในบางกิจกรรม เช่น นำเสนอเนื้อหาใหม่ ควบคุมโดยตรงในการฝึกปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน ตรวจสอบความถูกต้องในการใช้ภาษา และประเมินผลและอื่น ๆ

4. ในขณะที่ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรมการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร จะต้องไม่ไปขัดจังหวะหรือแทรกแซงการสื่อสาร ควรปล่อยให้ผู้เรียนดำเนินกิจกรรมไปอย่างอิสระ แต่ก็สามารถทำได้ในกรณีที่กิจกรรมยังอยู่ในขั้น pre-communicative หรือเกิดความผิดพลาด ถ้าทิ้งเอาไว้หรือปล่อยไปจะก่อให้เกิดการสับสนในภายหลัง

5. เป็นผู้ให้คำปรึกษาแนะนำ ช่วยเหลือเมื่อจำเป็น อาจจะเคลื่อนไหวไปทั่ว ๆ ห้องก็ได้ เพื่อที่จะทำให้กลไกในการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นไปอย่างต่อเนื่อง หรือผ่อนคลายลง

6. ในบางครั้งอาจจะเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมกับผู้เรียนโดยอยู่ในฐานะผู้ร่วมในการสื่อสาร (co-communicator) บทบาทตอนนี้จะทำหน้าที่เป็นผู้กระตุ้นและนำเสนอเนื้อหาใหม่

อรุณี วิริยะจิตรา (2532) กล่าวว่า บทบาทของครูในการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารนั้นจะต่างจากการสอนภาษาที่ผ่านมา ซึ่งบทบาทของครูพอสรุปได้ ดังนี้

1. เป็นผู้จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้เรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียนและจากเพื่อนร่วมชั้นแทนที่จะเป็นผู้ให้ความรู้แต่เพียงผู้เดียวเหมือนที่ผ่านมา

2. ใช้ภาษาในการพูดของตนให้น้อยลง ให้โอกาสผู้เรียนได้ใช้ภาษาให้มากขึ้น

3. ดูแลการเรียนด้วยการบอกจุดประสงค์ของบทเรียน อธิบายวิธีทำกิจกรรมและควบคุมการเรียนในช่วงที่ฝึกรูปแบบของภาษาเท่านั้น

4. เป็นผู้กำกับรายการและคอยอำนวยความสะดวกอีกทั้งให้ความช่วยเหลือเมื่อจำเป็น

5. เป็นแหล่งความรู้ (resource) ที่ผู้เรียนจะใช้ได้เมื่อต้องการ

6. ใช้ภาษาที่สอนเป็นเครื่องมือในการให้ข้อมูลทางภาษาแก่ผู้เรียน

7. สร้างบรรยากาศในห้องเรียนให้ผู้เรียนมีความอยากเรียนและผ่อนคลายเป็นกันเอง

และ ปาริชาติ วัฒนกุล (2530) กล่าวถึงบทบาทของครูในการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารไว้ ดังนี้

บทบาทหลัก

1. เป็นผู้คอยให้ความช่วยเหลือให้กระบวนการสื่อสารระหว่างผู้เรียนเป็นไปอย่างราบรื่น ทั้งช่วยเหลือผู้เรียนในระหว่างการทำกิจกรรมต่าง ๆ รวมทั้งเมื่อผู้เรียนประสบปัญหาเกี่ยวกับตำราเรียน

2. เป็นเสมือนผู้ร่วมกิจกรรมกลุ่มที่เป็นอิสระ

บทบาทรอง

1. เป็นผู้รวบรวมความรู้จากแหล่งต่าง ๆ รวมทั้งเป็นแหล่งความรู้ไปในตัวด้วย

2. เป็นผู้กำหนดกิจกรรมในห้องเรียน

3. เป็นนักวิจัยและผู้เรียนรู้ เพราะทั้งนี้ผู้สอนต้องประกอบไปด้วยประสบการณ์และความรู้ความสามารถในการสอน

2.2.4.8 การจัดชั้นเรียนเพื่อการเรียนการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร

ชั้นเรียนถือว่าองค์ประกอบหนึ่งของการเรียนการสอนที่ครูจะต้องจัดเตรียมให้เหมาะกับกิจกรรมการเรียนการสอนที่จะมีขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้กิจกรรมการเรียนการสอนดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ Golebioska (อ้างถึงใน พิศมร สิงหะเมธา, 2538) ได้เสนอรูปแบบการจัดชั้นเรียนเพื่อการสื่อสารไว้ ดังนี้

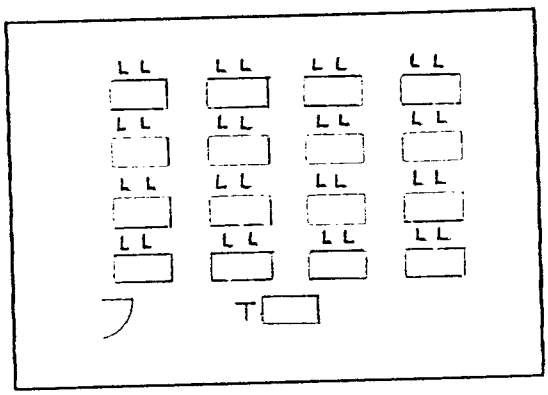

รูปแบบที่ 1 เป็นตัวอย่างการจัดชั้นเรียน
นักเรียน 32 คน LL คือ นักเรียน
T คือ ครู

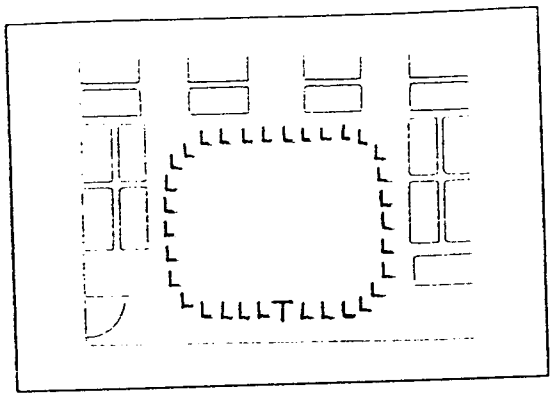

รูปแบบที่ 2 ห้องเรียนเดิม แต่จัดย้ายโต๊ะเพื่อให้อยู่ในรูปของวงกลม สามารถจัดกลับให้เหมือนเดิมได้โดยไม่รบกวนห้องข้างเคียง

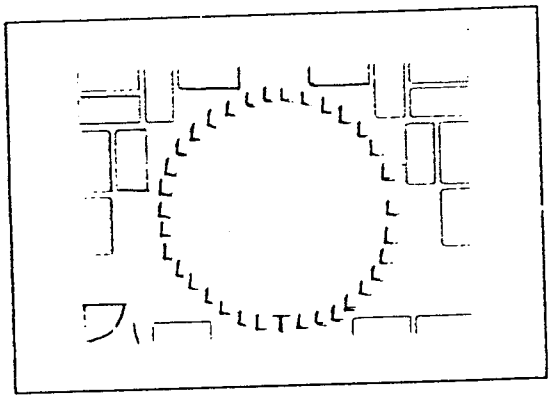

รูปแบบที่ 3 จัดให้เป็นวงกลมขนาดใหญ่ขึ้น หากต้องการจัดกลับคืนที่เดิม สามารถทำได้ใน 3 นาที

แต่ก่อนอื่นครูจะต้องวาดรูปแบบแผนการจัดห้องเรียนนี้บนกระดาน หรือกระดาษ เพื่อแจกให้นักเรียนทราบก่อนที่จะเริ่มการสอนและบอกให้เข้าใจว่า ใครจะย้ายไปจุดใด อย่างไร โดยให้นักเรียนย้ายโต๊ะ เก้าอี้ อย่างเบาที่สุด

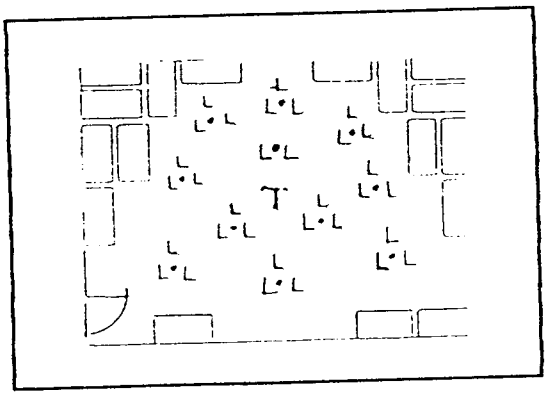

รูปแบบที่ 4 นักเรียนนั่งเข้ากลุ่ม 3 คน สามารถทำกิจกรรม role play ได้ ครูสามารถเดินดู ตรวจสอบ กระตุ้น และช่วยเหลือนักเรียนได้ สำหรับจุด ● คือ จุดแสดงความสนใจของนักเรียนแต่ละกลุ่ม

ต่อไปนี้จะเป็นภาพที่แสดงการจัดกิจกรรมคู่ (pair work) ตั้งแต่คู่ละ 2 คน 3 คน 5 คน และ 6 คน สำหรับชั้นเรียนที่มีอุปกรณ์ในชั้นเรียนที่วางไว้เฉพาะที่ ไม่สะดวกในการเคลื่อนย้าย

สัญลักษณ์ คือ ภาพนักเรียน

คือ ครู

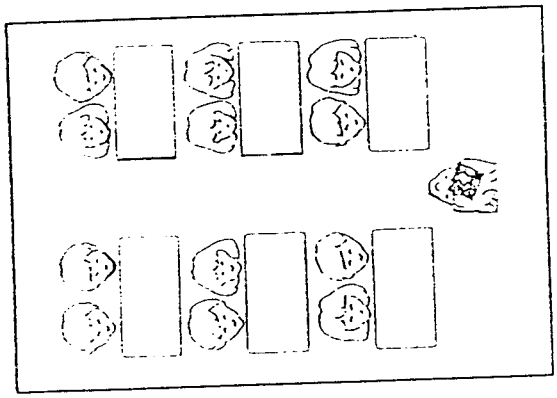

ones

นักเรียนทั้งหมด 12 คน นั่งคู่ในโต๊ะ 6 ตัว นักเรียนมองมาด้านหน้าที่ครู เพื่อว่าครูจะดำเนินกิจกรรมเอง

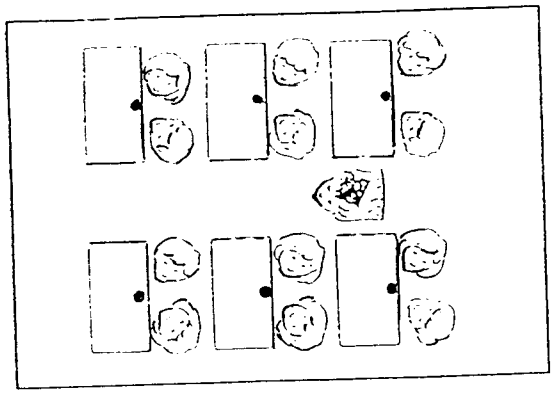

twos

นักเรียน 12 คน ทำกิจกรรมคู่ (pair work) โดยครูเป็นคนฟัง จุด ● คือ จุดที่นักเรียนให้ความสนใจ

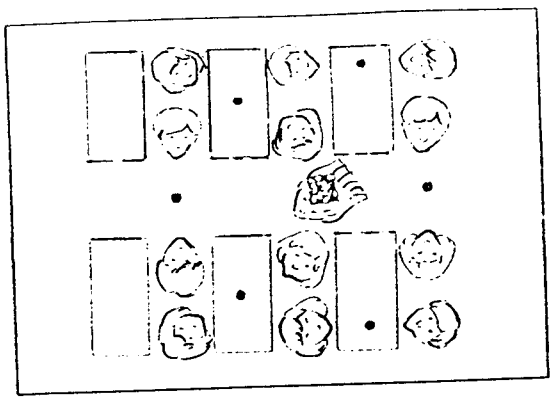

twos

นักเรียน 12 คน ทำกิจกรรมกลุ่ม (pair work) เช่นเดียวกับ twos ภาพแรก แต่ภาพนี้เปลี่ยนคู่ แต่ยังนั่งที่เดิม ครูคอยช่วยเหลือ

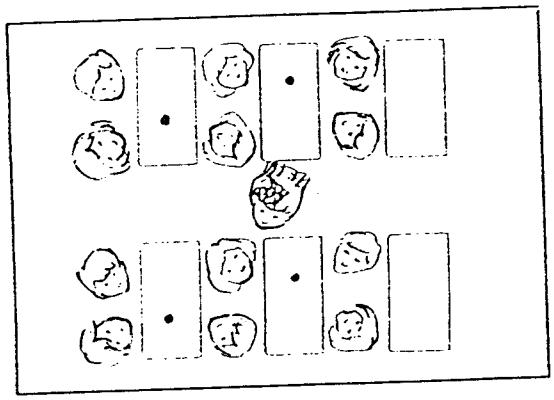

threes

นักเรียน 12 คน ทำงานกลุ่ม 3 คน โดยไม่ต้องย้ายที่นั่ง ครูเป็นผู้ฟังการทำงานของกลุ่ม

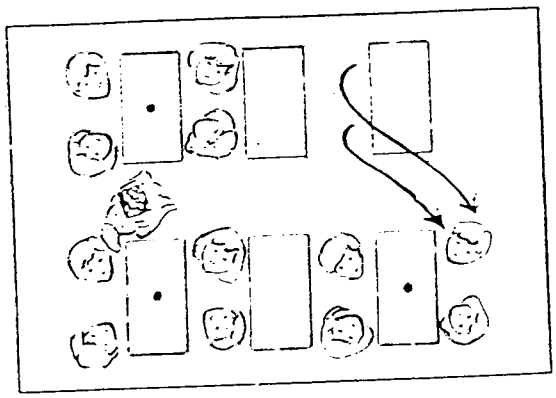

fours

นักเรียน 12 คน ทำงานกลุ่มละ 4 คน โดยมีเพียง 2 คนเท่านั้นที่ต้องย้ายที่ ในภาพครูกำลังกระซิบคำศัพท์ให้กับนักเรียนคนหนึ่ง เป็นการเล่นเกม listening ก็ได้

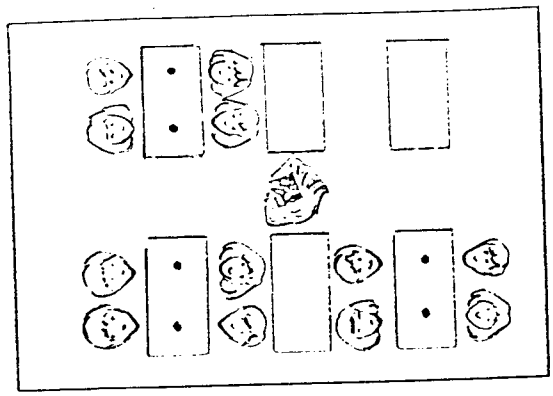

twos

ในการจัดกลุ่ม 4 คนนี้ นักเรียนยังสามารถทำกิจกรรมคู่ (pair work) กับเพื่อนที่นั่งตรงข้าม หรือจะเปลี่ยนทิศทางแบบเฉียงก็ได้ ครูคอยช่วยเหลือ

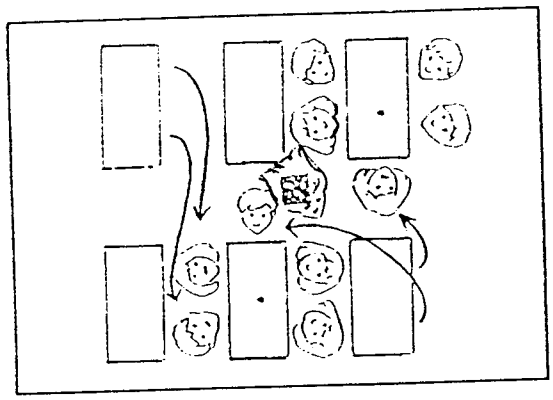

fives

นักเรียน 12 คน จัดกลุ่มกลุ่มละ 5 คน 2 กลุ่ม ส่วนนักเรียนอีก 2 คน อาจต้องย้ายไปอยู่กลุ่มที่มีนักเรียน 3 คน ครูพร้อมจะให้ role cards สำหรับให้นักเรียนฝึก

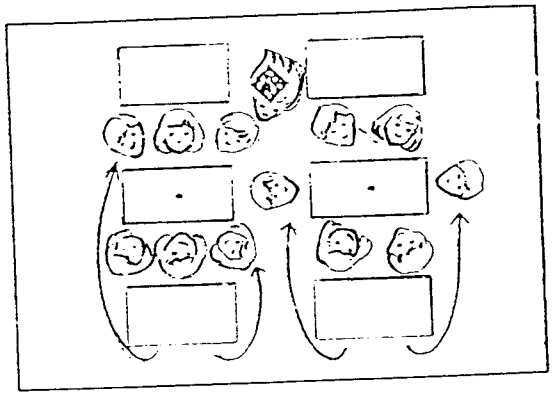

sixes

นักเรียน 12 คน จัดเข้ากลุ่มกลุ่มละ 6 คน 2 กลุ่ม ครูมีบทบาทคอยช่วยเหลือในการทำกิจกรรมของนักเรียน

นอกจากการจัดชั้นเรียนที่เหมาะสมแล้ว ก่อนที่จะเริ่มดำเนินกิจกรรมกลุ่ม Golebioska ได้บอกว่ากิจกรรมจะประสบผลสำเร็จหรือล้มเหลวนั้น นักเรียนควรจะได้นึกถึงกฎ 3 ข้อต่อไปนี้

ซึ่งครูจะต้องเขียนไว้ที่ role cards วางไว้กลุ่มละ 1 แผ่นเสมอ กฎทั้ง 3 ข้อ คือ

1. นักเรียนต้องไม่ให้เพื่อนดูแผ่น card ที่ตนได้รับ
2. นักเรียนต้องไม่เปิดเผยข้อมูลทั้งหมดในครั้งเดียว
3. นักเรียนต้องพยายามใช้ภาษาอังกฤษในการปฏิบัติกิจกรรม

2.2.4.9 ข้อดีและข้อจำกัดของวิธีสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร

ข้อดีของวิธีสอน

1. เป็นวิธีสอนที่สอดคล้องกับเป้าหมายของการเรียนการสอนภาษา คือ มุ่งให้ผู้เรียนสามารถสื่อสารได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ในชีวิตจริง

2. เป็นวิธีสอนที่เน้นกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ฝึกใช้ภาษา ทำให้ผู้เรียนมีโอกาสฝึกฝนภาษาเพื่อสื่อความหมายในสถานการณ์ต่าง ๆ ฝึกใช้ความคิดและมีความกล้าในการใช้ภาษา ทำให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ในการใช้ภาษา

3. ผู้เรียนได้เรียนรู้การทำงานร่วมกับผู้อื่นเป็นคู่และเป็นกลุ่ม รู้จักช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีวินัย และมีความรับผิดชอบ

ข้อจำกัดของวิธีสอน

1. วิธีสอนนี้ต้องการผู้สอนที่มีความพร้อมในด้านต่าง ๆ เช่น ความรู้ ความเข้าใจด้านภาษาศาสตร์เชิงสังคม การจัดกิจกรรม และการสร้างสถานการณ์ในห้องเรียนให้เหมือนจริง

2. เป็นวิธีสอนที่เน้นความสามารถในการสื่อสารมากกว่าความรู้ความสามารถในรูปแบบของภาษา ดังนั้น การวัดการประเมินผลตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร จะเน้นทักษะสัมพันธ์ และต้องวัดตลอดทั้งเทอมจึงจะเห็นพัฒนาการในการสื่อสารของผู้เรียน ผู้สอนจึงต้องวัดผลอยู่ตลอดเวลาและต้องมีความรู้ทักษะในการวัดผลแบบต่าง ๆ และนำมาใช้อย่างถูกต้องจึงจะทำให้ประเมินผลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.3 รูปแบบการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน (The Electic Instructional Model)

2.3.1 แนวคิดในการสร้างรูปแบบการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน รายละเอียดและลำดับขั้นตอนการสอนตามรูปแบบการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน

จากการศึกษาสภาพปัญหา วรรณกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารและอื่น ๆ ดังที่กล่าวมา ทำให้ผู้วิจัยสรุปความได้ว่า การเรียนการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารนั้น ผู้สอนจะต้องสอนทั้งความรู้ทางด้านกฎเกณฑ์ไวยากรณ์ของภาษา (language linguistics) และความสามารถในการสื่อสารที่เหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ ผสมผสานกัน เพื่อให้นักเรียนสามารถใช้ภาษาได้อย่างคล่องแคล่ว (fluency) และถูกต้องตามรูปแบบของภาษา (accuracy)ด้านกิจกรรมการเรียนการสอนนั้นควรจะจัดในลักษณะของกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อการสื่อสารโดยครูมีหน้าที่ในการอำนวยความสะดวก (facilitator) เป็นส่วนใหญ่ และเป็นผู้สาธิต อธิบายในบางกิจกรรม นอกจากนี้หลังจากกิจกรรมการฝึกทักษะทางภาษาในลักษณะของ free practiceจะมีการให้ข้อมูลย้อนกลับ (feedback) สู่ผู้เรียนเพื่อที่จะได้ทราบความสำเร็จในการสื่อสารของตน อันจะเป็นแนวทางในการพัฒนาความสามารถในการสื่อสารให้ดีขึ้น อีกทั้งจะเป็นส่วนหนึ่งในการสร้างทัศนคติที่ดีต่อการเรียน

จากข้อสรุปที่กล่าวมานี้ ผู้วิจัยจึงมีแนวคิดที่จะผสมผสานวิธีสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ 3 วิธี คือ วิธีสอนแบบไวยากรณ์และแปล (The grammar-translation method) วิธีสอนแบบเน้นความรู้ความเข้าใจ (The cognitive code learning theory) และวิธีสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (The communicative approach) รวมกันเป็นรูปแบบการสอนเดียว โดยนำเอาหลักการส่วนที่ดีที่เห็นว่าเหมาะสมที่จะนำมาผสมผสานกันได้ และสอดคล้องกับสรุปความที่กล่าวมาด้วย หลักการส่วนที่ดีของแต่ละวิธีสอนที่ดึงออกมาใช้ผสมผสานกันนั้นแสดงโดยสรุป ดังตารางที่ 4 นี้

ตารางที่ 4 แสดงการนำหลักการบางอย่างของรูปแบบการสอนแบบ The grammar translation method, The cognitive code learning theory, และ The communicative approach มาใช้

วิธีสอน	หลักการที่นำมาใช้
1. The grammar-translation method	- มุ่งความรู้เกี่ยวกับศัพท์ โครงสร้าง กฎไวยากรณ์ และข้อยกเว้นต่างๆ - ครูเป็นผู้นำเสนอเนื้อหา
2. The cognitive code learning theory	- การจัดกิจกรรมการฝึกใช้ภาษา จะทำหลังจากผู้เรียนเข้าใจโครงสร้างทางภาษาแล้ว - เน้นการฝึกทักษะรวม
3. The communicative approach	- มุ่งเน้นพัฒนาความสามารถในการใช้ภาษา (use) ตามหน้าที่ของภาษา (functions) ในสถานการณ์ต่าง ๆ - ให้ความสำคัญกับความคล่องแคล่วในการใช้ภาษา (fluency) - พัฒนาทักษะทั้ง 4 ด้านโดยรวม (integrated skills) - เน้นการจัดกิจกรรมเพื่อการสื่อสาร - ครูเป็นผู้อำนวยความสะดวก (facilitator)

จากแนวคิดและตารางที่แสดงข้างต้น สามารถนำมาเขียนแผนภาพลำดับแนวคิดในการสร้างรูปแบบการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสานเพื่อให้เข้าใจง่ายยิ่งขึ้น ดังนี้

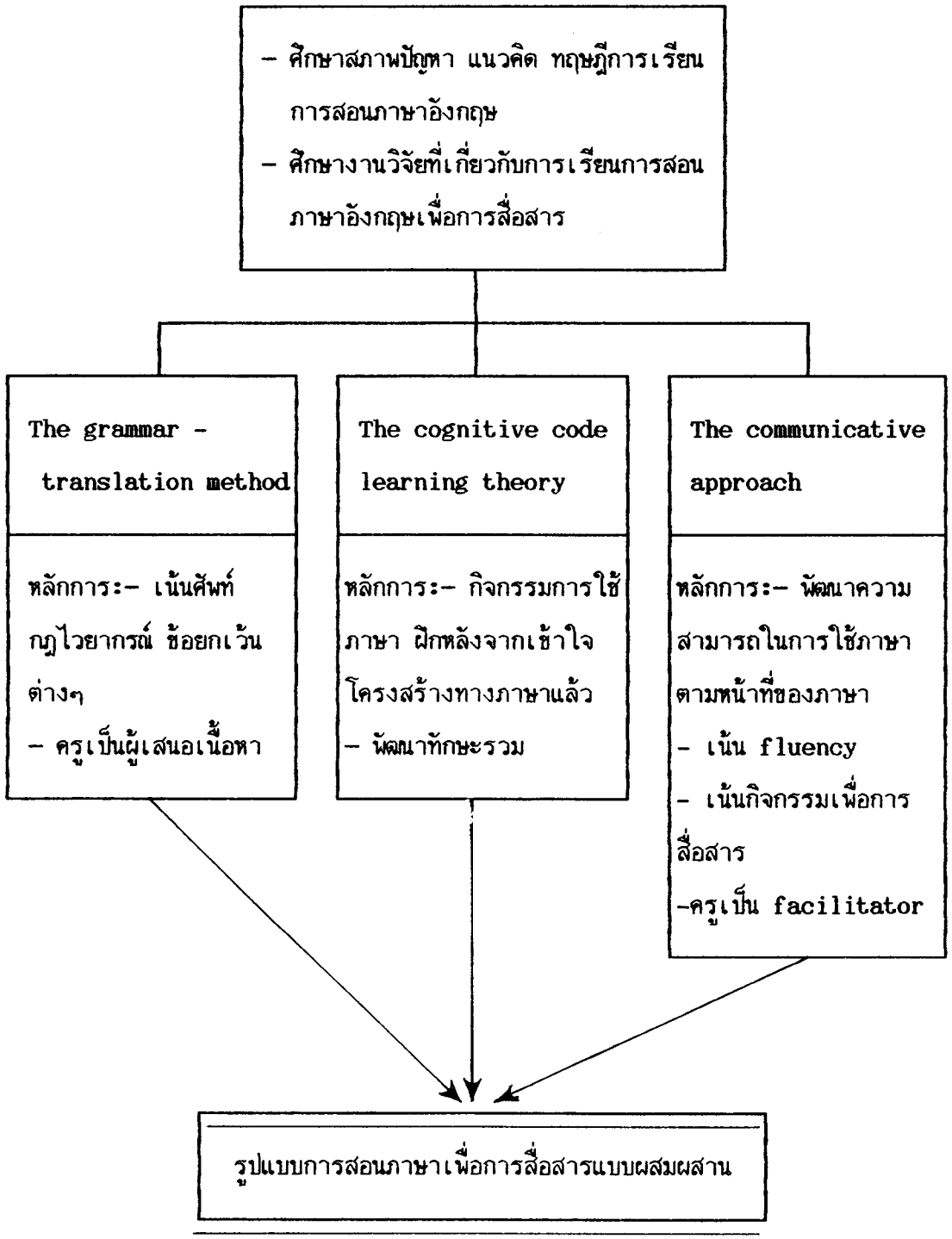

แผนภาพที่ 2 แสดงลำดับแนวคิดในการสร้างรูปแบบการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน

จากแนวคิดที่กล่าวมาและดังแสดงในแผนภาพที่ 3 นั้น เป็นที่มาของรูปแบบการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ซึ่งผู้วิจัยได้นำหลักการของแต่ละวิธีสอนมาใช้ในการลำดับขั้นการสอนในแต่ละขั้นตอน ดังนี้

1. ลำดับขั้นตอนการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร 3 ขั้นตอนใหญ่คือ ขั้นให้ความรู้ ขั้นการฝึกปฏิบัติ และขั้นการนำไปใช้ เป็นลำดับขั้นตอนการสอนที่ประยุกต์มาจากขั้นตอนการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารที่ สุมิตรา อังวัฒนกุล (2537) ได้กล่าวไว้ในหนังสือชื่อ "วิธีสอนภาษาอังกฤษ" โดยในขั้นเสนอเนื้อหา (Presentation or introducing new language) และในขั้นการฝึก (Practice/Controlled practice) มาเป็นขั้นให้ความรู้ (Input) ขั้นการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร (Production/Free practice) มาเป็นขั้นการฝึกปฏิบัติ (Practice) นอกจากนี้ในรูปแบบการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสานยังได้เพิ่มขึ้นอีกขั้นหนึ่งคือ ขั้นการนำไปใช้ (Follow up or use) ส่วนรายละเอียดอื่น ๆ ในแต่ละขั้นนั้นจะเสนอไว้ในแผนภาพที่ 3

2. ขั้นนำ ผู้วิจัยได้นำหลักการของ The communicative approach มาใช้ในส่วนที่ครูแจ้งวัตถุประสงค์การเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนการสอน หน้าที่และบทบาทของนักเรียน เนื่องจาก ในการฝึกใช้ภาษาตามรูปแบบของ The communicative approach นั้น จะเน้นการใช้ภาษาตามหน้าที่ของภาษา (functions) จึงจำเป็นต้องมีการแจ้งให้นักเรียนทราบเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ในการฝึกใช้ภาษาก่อน

3. ขั้นสอน

3.1 ขั้นให้ความรู้ (Input) นำหลักการของ The grammar-translation method มาใช้ โดยมุ่งสอนคำศัพท์ โครงสร้างไวยากรณ์ และข้อยกเว้นต่าง ๆ อีกทั้งใช้หลักการของ The cognitive code learning theory ที่ว่า การฝึกจะกระทำหลังจากผู้เรียนมีความเข้าใจโครงสร้างทางภาษาแล้ว กล่าวคือ จะมีการฝึกใช้ภาษาหลังจากที่ผู้เรียนได้เรียนรู้ เข้าใจศัพท์และโครงสร้างทางภาษาแล้ว การฝึกในขั้นนี้จะทำในลักษณะ controlled practice ที่มุ่งความถูกต้องตามโครงสร้างทางภาษา

3.2 ขั้นการฝึกปฏิบัติ (Practice) นำหลักการของ The cognitive code learning theory ที่ว่า การฝึกจะกระทำหลังจากที่ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในโครงสร้างทางภาษาแล้วเช่นเดียวกับการฝึกในขั้นให้ความรู้แต่แตกต่างที่ขั้นนี้การฝึกจะทำในลักษณะ free

practice และการฝึกในขั้นนี้ทั้งหมดรวมทั้งการให้ข้อมูลย้อนกลับ (feedback) จะยึดหลักการการจัดกิจกรรมตามรูปแบบของ The communicative approach คือ มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะทั้ง 4 ด้านโดยรวม พัฒนาความสามารถในการใช้ภาษาตามความมุ่งหมายในสถานการณ์ต่าง ๆ หรือตามหน้าที่ของภาษา (language functions) โดยให้ความสำคัญกับความคล่องแคล่วในการใช้ภาษา (fluency) และความถูกต้องของภาษา (accuracy) นักเรียนได้รับทราบผลย้อนกลับจากการฝึกปฏิบัติ (feedback) และครูทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวก (facilitator)

3.3 ขั้นการนำไปใช้ (Follow up or use) ใช้หลักการของ The Communicative Approach คือ การใช้ภาษาตามวัตถุประสงค์ในสถานการณ์ต่าง ๆ โดยให้ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้เรียนมาจากขั้นการให้ความรู้ ขั้นการฝึกปฏิบัติมาถ่ายโอนใช้ในสถานการณ์ใหม่ที่กำหนดให้ซึ่งเป็นสถานการณ์ที่สามารถพบเห็นได้ในชีวิตประจำวัน

4. การท่องศัพท์ท้ายชั่วโมง นำหลักการของ The grammar-translation method ที่มุ่งเน้นคำศัพท์ ทั้งนี้เพื่อให้นักเรียนได้มีความเข้าใจและจำศัพท์พร้อมทั้งความหมายได้ดียิ่งขึ้น

ทั้งหมดที่กล่าวมานี้แสดงเป็นแผนภาพลำดับขั้นตอนของรูปแบบการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน (The electic instruction model) ได้ดังนี้

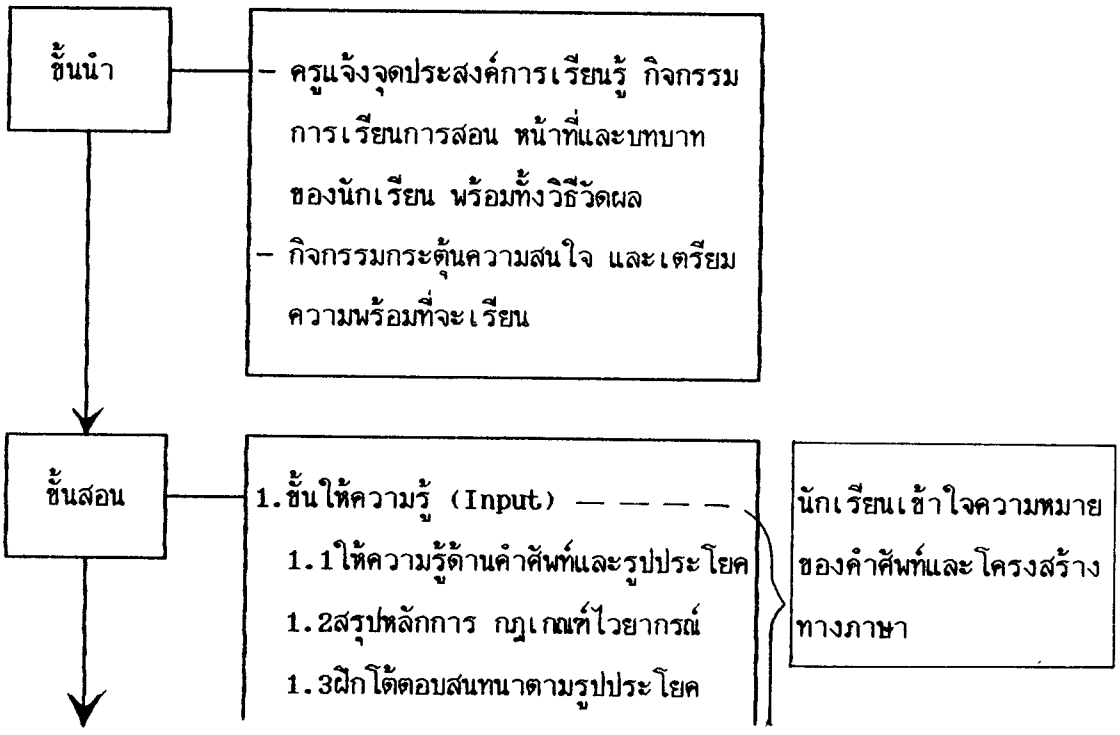

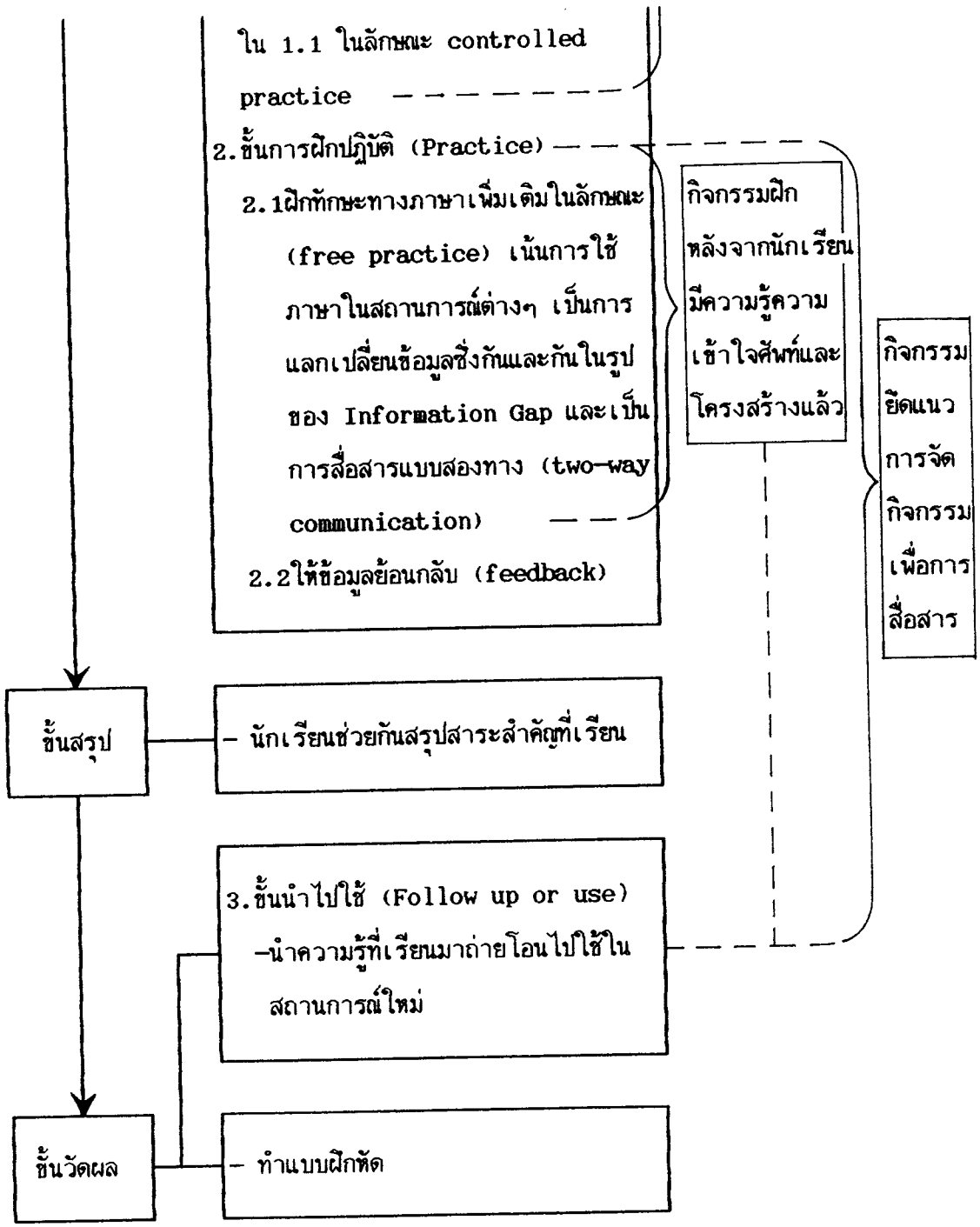

หมายเหตุ ท้ายชั่วโมง - ท่องคำศัพท์

แผนภาพที่ 3 แสดงลำดับขั้นตอนการสอนตามรูปแบบการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน

จากรูปแบบ/ลำดับขั้นการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสานที่เสนอมานี้ สามารถอธิบายในรายละเอียดของกิจกรรมแต่ละขั้นตอนได้ ดังนี้

1. **ขั้นให้ความรู้ (Input)**

1.1 ให้ความรู้ด้านคำศัพท์และรูปประโยค โดยการให้ศึกษาแผนภาพ ตัวอย่างข้อความสั้น ๆ การถาม-ตอบ การสาธิต ฟังครูพูด ฟังเทป ร้องเพลง มีบัตรภาพ บัตรคำ แถบประโยค และอุปกรณ์ของจริงต่าง ๆ ที่เร้าความสนใจของผู้เรียนซึ่งคล้ายกับการสอนตามคู่มือครู กิจกรรมในขั้นนี้จะเป็นกิจกรรมกลุ่มใหญ่หรือทั้งชั้น (class work)

1.2 สรุปหลักการ กฎเกณฑ์ทางภาษา โดยยกคำศัพท์หรือโครงสร้างรูปประโยคที่เรียนมาให้เป็นข้อสังเกตของนักเรียนในการสรุปเกี่ยวกับกฎเกณฑ์ทางภาษาเหล่านั้น พร้อมทั้งครูอธิบายเพิ่มเติมเพื่อความชัดเจนและถูกต้องอีกทั้งความเหมาะสมในการใช้ภาษาในระดับหรือสถานการณ์ ต่าง ๆ

1.3 ฝึกโต้ตอบตามรูปประโยคที่เรียนมาในขั้น 1.1 ลักษณะกิจกรรมหรือรูปประโยคที่ให้ฝึกจะถูกกำหนดหรือควบคุมไว้ (controlled practice) โดยครูให้นักเรียนทำกิจกรรมจากบัตรงาน หรือแสดงบทบาทสมมติและใช้รูปประโยคที่กำหนดไว้ ฝึกสนทนาโต้ตอบ กิจกรรมจะเน้นกิจกรรมคู่ (pair work)

2. **ขั้นการฝึกปฏิบัติ (Practice)**

2.1 การฝึกทักษะทางภาษาเพิ่มเติม เป็นกิจกรรมที่เน้นการใช้ภาษาในสถานการณ์จริง เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกใช้ภาษาอย่างมีความหมายหลังจากที่นักเรียนได้เข้าใจในโครงสร้างหรือรูปแบบทางภาษาในขั้นที่ 1 แล้ว ภาษาที่ใช้ในขั้นนี้จะเป็นภาษาที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน เป็นการแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกันในลักษณะของ Information gap ซึ่งเป็นการสื่อสารกันแบบสองทาง (two-way communication) นักเรียนสามารถสื่อสารกันได้ทั้งคำพูดและท่าทาง (verbal and non-verbal) เพื่อที่จะให้สามารถสื่อสารกันได้ตามความมุ่งหมาย กิจกรรมในขั้นนี้จะให้อิสระแก่นักเรียนในการสื่อสาร (free practice) นักเรียนสามารถใช้ภาษาในการสื่อสารที่นอกเหนือจากที่กำหนดให้ได้ ครูจะมีหน้าที่เพียงคอยสังเกต ดูแล อำนวยความสะดวกในการทำกิจกรรม และให้ความช่วยเหลือเมื่อจำเป็นเท่านั้น กิจกรรมเน้นกิจกรรมคู่ (pair work) และกิจกรรมกลุ่ม (group work) ผลของกิจกรรมนี้จะทำให้นักเรียนสามารถใช้ภาษาได้เหมาะสมกับสถานการณ์จริง และกระตือรือร้นที่จะสื่อความหมายต่อกันให้ได้โดยใช้เทคนิคต่าง ๆ เช่น ใช้สื่อท่าทางประกอบ เป็นต้น

2.2 การให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) โดยให้นักเรียนพูดคุยกับคู่หรือกลุ่มของตนเองว่า ที่สื่อสารกันนั้นสามารถสื่อความหมายได้หรือไม่ ทำให้ผู้ฟังเข้าใจตรงกันกับผู้พูดมากน้อยเพียงไร พร้อมทั้งให้คู่หรือกลุ่มให้ข้อแนะนำในการสื่อสารในครั้งต่อ ๆ ไป นอกจากนี้ ครูต้องสะท้อนผลการปฏิบัติในการใช้ภาษาให้นักเรียนทราบด้วยเกี่ยวกับความสำเร็จความล้มเหลวในการสื่อสารของคู่หรือกลุ่ม โดยสะท้อนผลในภาพรวม พร้อมทั้งเสนอแนะให้ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับการใช้ภาษาในการสื่อสารของทุกคนว่า ควรใช้ภาษาในลักษณะไหนเพื่อนจึงจะเข้าใจและสอดแทรกถึงความเหมาะสมในการใช้ภาษากับบุคคล สถานการณ์ เวลา ที่คล้ายหรือแตกต่างกันออกไป

3. **ขั้นการนำไปใช้ (Follow-up or use)** เป็นขั้นที่ให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้เรียนได้ฝึกฝนมาถ่ายโอนไปใช้ในสถานการณ์ใหม่ โดยครูเป็นผู้กำหนดสถานการณ์ให้ซึ่งเป็นสถานการณ์ที่นักเรียนสามารถพบเห็นได้ในชีวิตประจำวัน ในรูปของบัตรงานหรือแบบฝึกหัด ที่แต่ละคนต้องทำเอง (individual work)

4. **การทำแบบฝึกหัด** แบบฝึกหัดในแต่ละครั้งให้นักเรียนทำเป็นการบ้าน และให้นักเรียนท่องคำศัพท์และจดคำศัพท์ที่เรียนในครั้งนั้นแทน

2.4 หลักการสร้างแบบทดสอบที่วัดความสามารถทางด้านภาษาอังกฤษ

ปัจจุบันการเรียนการสอนภาษาอังกฤษส่วนใหญ่ใช้รูปแบบการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร ดังนั้น ในการทดสอบจึงต้องให้สอดคล้องกับรูปแบบด้วย เมื่อใช้วิธีสอนตามรูปแบบการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร การทดสอบจึงควรทดสอบความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อสื่อสารของนักเรียน (สุมิตรา อังวัฒนกุล, 2537)

2.4.1 ลักษณะของแบบทดสอบที่วัดความสามารถด้านการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร

กาญจนา ปราบพาล (2532) กล่าวถึงลักษณะของแบบทดสอบที่วัดความสามารถในการสื่อสารว่า ควรมีลักษณะพอสรุปได้ ดังนี้

1. ควรเป็นภาษาที่ใช้ในสภาพความเป็นจริงที่เกิดขึ้น สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการเรียนการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร

2. วัตถุประสงค์ในการวัด ควรสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการเรียนการสอน เนื้อหาในข้อสอบอาจนำมาจากการใช้ภาษาในชีวิตประจำวัน

3. ออกข้อสอบโดยคำนึงถึงความสามารถและประสบการณ์ของผู้เรียนด้วย

4. ข้อสอบควรสอดคล้องกับรูปแบบของการสื่อสาร

5. การทดสอบความสามารถในการสื่อความหมายไม่ควรแยกการใช้ภาษาออกจากสถานการณ์จริง

6. การทดสอบควรวัดความสามารถด้านเสียง ศัพท์ โครงสร้าง การใช้ภาษาในสถานการณ์ต่าง ๆ และกลวิธีในการสื่อสาร

7. ควรมีการประเมินผลแบบต่อเนื่องนอกเหนือจากการทดสอบ

Clerk (อ้างถึงใน พิศมร สิงหะเมธา,2538) กล่าวถึงลักษณะของแบบทดสอบความสามารถการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารว่า มีจุดมุ่งหมายที่ทดสอบการใช้ภาษาในชีวิตประจำวัน Brown (อ้างถึงใน พิศมร สิงหะเมธา, 2538) ว่า จุดมุ่งหมายของการทดสอบความสามารถทางภาษาถือเป็นการวัดความสามารถทั้งหมด (global competence) ทางภาษา แบบทดสอบจะเป็นข้อสอบที่มีมาตรฐานและมีตัวเลือก (standardized multiple choice items) ซึ่งจะทดสอบเกี่ยวกับความสามารถทางด้านไวยากรณ์ ศัพท์ การอ่านเพื่อความเข้าใจ การตอบความเข้าใจแบบปากเปล่า (oral comprehension) และความสามารถในการเขียน

Valette (อ้างถึงใน สุมิตรา อังวัฒนกุล, 2537) กล่าวถึงการทดสอบความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารว่า ควรเน้นที่ความสามารถของผู้เรียนที่จะสื่อสารในสถานการณ์เฉพาะ การจะวัดความสามารถมิใช่ดูจากความถูกต้องเกี่ยวกับภาษา แต่ควรวัดความสามารถของผู้เรียนที่จะพูดหรือเขียนหรือเข้าใจข้อความได้

การทดสอบความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร จึงไม่ควรทดสอบเพียงด้านความรู้เกี่ยวกับภาษา แบบทดสอบที่มีประสิทธิภาพต้องแสดงให้เห็นว่าผู้ทดสอบต้องการที่จะใช้ภาษาอย่างไร เกณฑ์ตัดสินความสำเร็จมิใช่ความถูกต้องตามแบบแผน แต่เป็นประสิทธิผลในการสื่อสาร การนำภาษาไปใช้จริง (use) การปฏิบัติตนในสถานการณ์การสื่อสารเป็นสิ่งที่ตัดสินประสิทธิผลของผู้เรียน มิใช่การมีความรู้ในทางไวยากรณ์ (usage) แบบทดสอบจึงต้องมีความสัมพันธ์กันระหว่างการใช้ภาษาตามหน้าที่ ทักษะ และความรู้เกี่ยวกับภาษา แบบสอบรวม (global test) และแบบสอบแบบบูรณาการ (integrative test) จึงมักนิยมใช้เป็นแบบสอบที่ทดสอบการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร (communicative use of language) ขณะที่แบบทดสอบจุดย่อย ๆ (discrete-point test) จะใช้อธิบายถึงแบบสอบที่ทดสอบลักษณะทางโครงสร้างของภาษา

ที่แยกจากกันหรือทักษะเฉพาะอย่าง

อย่างไรก็ตาม Valette (อ้างถึงใน สุมิตรา อังวัฒนกุล, 2537) ได้กล่าวถึงแนวโน้มการทดสอบความสามารถในการสื่อสารในปัจจุบันว่า แบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ

1. การทดสอบความสามารถทางภาษาแบบรวม (Integrative or global test) การทดสอบแบบนี้มักมีการแสดงออกมากกว่าหนึ่งทักษะและผู้เรียนต้องใช้ความสามารถทางภาษาในเวลาจำกัดแบบทดสอบชนิดนี้ที่ใช้กันแพร่หลาย ได้แก่ การเขียนตามคำบอก (dictation) การทดสอบแบบโคลซ (cloze test) และการสอบสัมภาษณ์ (oral interview)

1.1 การเขียนตามคำบอก (Dictation) การจะจัดว่าเป็นแบบสอบความชำนาญทางภาษาแบบรวมนั้น ข้อความที่บอกให้เขียนจะต้องอ่านด้วยความเร็วปกติ จะหยุดต่อเมื่อถึงท้ายประโยคหรืออนุประโยค การเขียนตามคำบอกที่อ่านอย่างช้า ๆ ทีละคำ เป็นการทดสอบการสะกดคำ ผู้เรียนควรจำข้อความยาวๆแล้วเขียนสิ่งที่ได้ยินเพื่อเป็นการทดสอบความเข้าใจ การเขียนคำสะกดผิดจะไม่หักคะแนนถ้าไม่เกี่ยวข้องกับความเข้าใจในการฟัง แต่ขึ้นอยู่กับการตัดสินใจของผู้สอนด้วย

1.2 การเขียนตามคำบอกที่มีเสียงรบกวน (Noise test) จะแตกต่างจากการเขียนตามคำบอกโดยทั่ว ๆ ไปในรายละเอียด คือ จะบันทึกข้อความลงในเทปบันทึกเสียงด้วยความเร็วปกติและลดการซ้ำซ้อนทางภาษา (redundancy) และบันทึกเสียงรบกวนลงไปด้วย ที่จริงผู้เรียนจะสามารถเข้าใจประโยคที่ได้ยินอย่างง่ายดายถ้าไม่ได้บันทึกเสียงรบกวนลงไปด้วย การเขียนคำสะกดผิดจะไม่หักคะแนนถ้าเห็นว่าผู้เรียนเข้าใจในสิ่งที่ได้ยิน

1.3 การทดสอบแบบโคลซ (Cloze test) ลักษณะของแบบสอบจะมีข้อความให้นักเรียนอ่านแล้วละคำให้เติม ซึ่งปกติจะเป็นทุกๆ 5,6,7 คำ ประโยคแรกมักจะไม่ละคำ เพื่อช่วยสร้างปริบท ผู้เรียนจะได้คะแนนจากคำที่เติมได้ถูกต้องซึ่งอาจจะเป็นคำที่มีความหมายเหมือนกันก็ได้

1.4 การสอบสัมภาษณ์ (Oral interview) โดยทั่ว ๆ ไปเป็นการทดสอบการพูด การสนทนา หรือสัมภาษณ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน โดยผู้สอนกำหนดหัวข้อหรือสถานการณ์ให้ผู้เรียนพูด หรืออาจจะเป็นการทดสอบการสนทนาระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน โดยการแสดงบทบาทสมมติ โดยเน้นความสามารถในการสื่อความหมายให้เข้าใจกัน ตลอดจนความสามารถในการใช้ภาษาที่เหมาะสมกับสถานการณ์ของผู้พูดเป็นสำคัญ

2. การทดสอบความสามารถทางภาษาจุดย่อย ๆ (Discrete point test) จะวัด

องค์ประกอบย่อยของภาษา เช่น เสียง ศัพท์ โครงสร้าง หรือทักษะต่าง ๆ ซึ่งแยกเป็นทักษะการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน โดยแยกทดสอบเป็นส่วน ๆ ตามองค์ประกอบของภาษา หรือตามทักษะที่ต้องการวัด

2.1 การทดสอบเสียง การทดสอบเสียงเป็นสิ่งที่ยาก วิธีที่ทดสอบได้ตรงที่สุดคือ การทดสอบปากเปล่า แต่มีปัญหาในการให้คะแนน สำหรับวิธีทดสอบที่นิยมใช้กัน คือ การทดสอบความสามารถในการแยกเสียงว่าเสียงใดมีความเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร

2.2 การทดสอบศัพท์ การทดสอบคำศัพท์นั้นไม่สามารถที่จะทดสอบคำศัพท์ทั้งหมดที่มีในจุดประสงค์ของการสอนได้ การคัดเลือกคำศัพท์ที่จะนำมาทดสอบจึงต้องเลือกอย่างระมัดระวัง Harris (1969) ได้เสนอแนะวิธีการเลือกคำศัพท์ที่จะนำมาทดสอบว่า ให้พิจาณาจากคำศัพท์ที่ใช้บ่อย (active vocabulary) และคำศัพท์ที่ไม่ค่อยใช้ (passive vocabulary) คำศัพท์ที่ใช้บ่อยในทักษะการฟัง-พูด อาจจะไม่ค่อยได้ใช้ในทักษะการอ่าน-เขียน ดังนั้น การที่จะเลือกคำศัพท์ที่ใช้บ่อยในทักษะต่าง ๆ นั้นขึ้นอยู่กับระดับของนักเรียนด้วย ถ้านักเรียนในระดับกลาง คำศัพท์ที่ใช้บ่อยมักเป็นคำศัพท์ที่ใช้ในการฟัง-พูด แต่ถ้าเป็นในระดับสูง คำศัพท์ที่ใช้บ่อยจะเป็นศัพท์ที่ใช้ในการอ่าน-เขียน

2.3 การทดสอบไวยากรณ์ สำหรับนักเรียนที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศนั้น ส่วนใหญ่มีจุดประสงค์เพื่อทดสอบความสามารถด้านรูปประโยค ว่าครอบคลุมเนื้อหาตามจุดประสงค์การสอนเพียงใด

2.4 การทดสอบทักษะการฟัง Hubbard and Others (อ้างถึง ในสุมิตรา อังวัฒนกุล, 2537) จำแนกการทดสอบการฟังภาษาอังกฤษออกเป็น 2 ชนิด คือ

1. การทดสอบการฟังที่แท้จริง (Pure listening test) เป็นการทดสอบการฟังเสียงและจำแนกเสียงของคำที่ได้ยิน เช่น การจำแนกเสียงโดยใช้คู่เทียบเสียงทั้งที่เป็นคำและประโยค โดยวัดความสามารถในการฟังเสียงเน้นหนักในคำและในประโยคและการฟังเสียงระดับสูง-ต่ำในประโยค

2. การทดสอบความเข้าใจในการฟัง (Listening comprehension test) เป็นการทดสอบความเข้าใจในสิ่งที่ฟัง เช่น ฟังเสียงแล้วตอบคำถาม หรือลากเส้นแสดงทิศทางการเดินทางในแผนที่ตามข้อความหรือคำสั่งที่ได้ยิน

2.5 การทดสอบทักษะการพูด Finocchiaro และ Sago (อ้างถึงใน สุมิตรา อังวัฒนกุล, 2537) เสนอวิธีทดสอบทักษะการพูด ดังนี้

1. ให้พูดประโยคสั้น ๆ ตามผู้สอนหรือตามที่ได้ยินจากเทปบันทึกเสียง

2. ให้อ่านออกเสียงประโยคต่าง ๆ

3. ให้บรรยายวัตถุอย่างใดอย่างหนึ่งโดยใช้ภาษาที่เรียน

4. ให้บรรยายเหตุการณ์ในภาพชุด

5. ให้นักเรียนพูดตามหัวข้อ (topic) ที่กำหนดให้

6. ให้ผู้เรียนแสดงบทบาทเป็นผู้สัมภาษณ์ และพยายามหาข้อมูลให้ได้มากที่สุดจากผู้ถูกสัมภาษณ์ (ผู้สอน) แล้วจดบันทึกไว้

2.6 การทดสอบทักษะการอ่าน Madsen (อ้างถึงใน สุมิตรา อังวัฒนกุล, 2537) ได้เสนอรูปแบบการวัดและประเมินผลการอ่าน ดังนี้

1. การทดสอบองค์ประกอบย่อย ๆ ของการอ่าน (Reading subskills) การทดสอบองค์ประกอบย่อย ๆ ของการอ่านเป็นการทดสอบทักษะย่อย ๆ ทางภาษา ได้แก่ คำศัพท์ อันเป็นพื้นฐานในการอ่าน เหมาะสำหรับผู้เรียนการอ่านในระดับเริ่มต้น หรือผู้ที่มีความสามารถในการอ่านจำกัด การทดสอบในลักษณะนี้ ได้แก่ การที่ครูอ่านออกเสียงคำศัพท์ และให้นักเรียนเลือกคำศัพท์ที่ตรงกับคำที่ครูออกเสียง หรือการใช้เทคนิค "same-different" ให้นักเรียนเลือกหรือการให้คำหลัก (key word) มาให้แล้วนักเรียนเลือกคำที่ต่างจาก key word ซึ่งจะมีจำนวนข้อมากและใช้เวลารวดเร็ว

2. การทดสอบความเข้าใจในระดับประโยค (Sentence comprehension) ความเข้าใจในการอ่านในระดับข้อความหรือบทความจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อผู้อ่านมีความเข้าใจในระดับประโยคแล้ว ดังนั้น การอ่านในระดับประโยคจึงเป็นสิ่งที่ต้องเรียนรู้มาก่อน ซึ่งเป็นการอ่านที่เหมาะกับนักเรียนที่เริ่มต้นเรียนการอ่าน ลักษณะการทดสอบความเข้าใจในระดับประโยค สามารถทำได้ดังต่อไปนี้

2.1 การเลือกรูปภาพให้ตรงกับประโยคที่กำหนดให้

2.2 การตอบคำถามโดยใช้รูปภาพประกอบ

2.3 การใช้วลีและประโยคเป็นตัวแนะ (phrase and sentence cues)

3. การทดสอบความเข้าใจในบทอ่าน (Passage comprehension) การเลือกบทอ่านนั้น นอกจากจะเป็นเนื้อเรื่องธรรมดาแล้ว ครูควรจะเลือกบทอ่านที่นักเรียนจะได้พบเห็นมีโอกาสได้ใช้ในชีวิตจริง ได้แก่ ประกาศโฆษณาต่าง ๆ เช่น ประกาศรับสมัครงาน จดหมายธุรกิจใบอนุญาตขับขี่รถ ใบสัญญาซื้อขาย แบบฟอร์มต่าง ๆ ตารางต่าง ๆ โน้ตจดบันทึก

ต่าง ๆ รวมทั้งป้ายประกาศ ประเภทของคำถามที่สำคัญ ได้แก่ คำถามแบบให้สรุปถ่ายโอนเรื่อง (paraphrase) คำถามแบบให้สังเคราะห์สิ่งที่ได้จากการอ่าน (synthesis) และคำถามให้สรุปอ้างอิงจากสิ่งที่อ่าน (inference)

4. แบบสอบชนิดโคลซแบบมีตัวเลือก (Multiple-choice cloze) แบบทดสอบโคลซชนิด Standard cloze ไม่เหมาะที่จะใช้วัดความเข้าในในการอ่านเพราะแบบทดสอบชนิดนี้จะเน้นไปทาง Productive skill เสียมากกว่า จึงมีการดัดแปลงเป็นแบบมีตัวเลือก เพื่อให้เหมาะสมกับทักษะการอ่านซึ่งเป็น Receptive skill

2.7 การทดสอบทักษะการเขียน Valette (อ้างถึงใน สุมิตรา อังวัฒนกุล, 2537) ได้แนะนำการทดสอบทักษะการเขียนเพื่อการสื่อสารไว้ ดังนี้

1. การเขียนเรียงความโดยมีการแนะแนวทาง (Directed composition) อาจจะทำได้ ดังนี้

1.1 ให้ตัวแนะที่มองเห็นได้ (Visual cues) วิธีนี้ผู้สอนต้องฝึกผู้เรียนก่อนเพื่อให้ผู้เรียนทราบว่าผู้สอนต้องการอะไรจากการทดสอบ เช่น

1.1.1 ให้ดูภาพชุดที่แสดงการกระทำ จากนั้นให้ดูทีละภาพเพื่อให้นักเรียนเขียนบรรยาย แล้วให้ดูทั้งเรื่องเพื่อตรวจสอบ

1.1.2 ฉายภาพยนตร์เงียบยาวประมาณ 4 นาที หรือภาพยนตร์การ์ตูนฉายให้ดูโดยหยุดเป็นช่วง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนเขียน

1.2 ให้ตัวแนะโดยการพูด (Oral cues) อาจเกี่ยวข้องกับการฟังด้วย ดังนั้น การให้คะแนนควรคำนึงด้วยว่าทักษะทั้งสองชนิดเกี่ยวข้องกัน ถ้าต้องการเน้นที่ทักษะการเขียนการให้ตัวแนะด้วยคำพูดจะต้องให้เข้าใจง่าย เช่น

1.2.1 ให้ผู้เรียนฟังการสัมภาษณ์ แล้วเขียนบรรยายเกี่ยวกับการสัมภาษณ์นั้น

1.2.2 ให้ผู้เรียนเขียนจดหมาย โดยสมมติว่าผู้เรียนเป็นเลขานุการนายจ้างต้องการให้เขียนจดหมายถึงนาย ก ว่าจะส่งหนังสือไปให้ในวันที่ 15 ก.พ. ผู้เรียนต้องจดรายละเอียดที่นายจ้างบอก (โดยฟังจากเทป)

1.2.3 ให้ผู้เรียนเขียนสรุปจากเรื่องที่เล่าให้ฟัง

1.3 ให้ตัวแนะโดยการเขียน (Written cues) โดยทั่วไปแล้วทักษะการเขียนมักให้ตัวแนะที่เป็นตัวเขียนที่เป็นภาษาแม่หรือภาษาที่เรียนก็ได้ เช่น

1.3.1 ให้นักเรียนเขียนบทสนทนาจากคำสำคัญ (key word) ที่ให้มาทั้งหมด

1.3.2 ให้เขียนจดหมายส่วนตัว จดหมายธุรกิจ หรือจดหมายสมัครงานตามคำแนะนำที่ให้มา หรือดูจากประกาศโฆษณาทางหน้าหนังสือพิมพ์

1.3.3 ให้เขียนเติมข้อความในใบสมัครงาน

2. การเขียนอย่างอิสระ (Free composition) การเขียนอย่างอิสระนี้ผู้เรียนจะแสดงความสามารถในการลำดับความคิด การใช้ศัพท์ที่เหมาะสม ตลอดจนการแบ่งข้อความออกเป็นตอน ๆ การเลือกหัวข้อให้นักเรียนเขียนควรเป็นหัวข้อที่ไม่ยากนัก ผู้เรียนควรใช้ความคิดมากกว่าการแสดงเนื้อหา ลักษณะการเขียนอาจเป็นดังนี้

2.1 การเขียนที่มีพื้นฐานมาจากคำศัพท์ วัตถุประสงค์เพื่อวัดความเหมาะสมของการใช้ศัพท์ เช่น ถ้าคำศัพท์ที่เป็นคำนามอาจให้อธิบายห้องเรียน ห้องนอน รายการอาหาร ถ้าเป็นคำคุณศัพท์อาจให้เปรียบเทียบระหว่างภาพ 2 ภาพ เป็นต้น

2.2 การเขียนที่มีพื้นฐานมาจากไวยากรณ์ งานที่ให้เขียนจะเกี่ยวกับโครงสร้างที่ต้องการทดสอบ เช่น Past tense อาจให้เขียนเหตุการณ์ที่เป็นอดีต เป็นต้น

2.3 การเขียนข้อความเป็นตอน ๆ เน้นความสามารถในการเขียนข้อความที่รวมเป็นความคิดหลักเพียงความคิดเดียวในแต่ละย่อหน้า

2.4 การเขียนเรียงความที่เกิดจากการกระตุ้นความคิด (Thought provoking essays) เป็นหัวข้อการเขียนเรียงความที่อาจได้จากเหตุการณ์ทางการเมือง ข้อโต้แย้ง เหตุการณ์ในโรงเรียนหรืออื่น ๆ อาจเน้นในเรื่องการให้เหตุผล การลำดับความคิด การใช้ถ้อยคำ และการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ

จากที่กล่าวมา ทำให้เห็นภาพลักษณะและรูปแบบของการทดสอบความสามารถทางภาษาว่าเป็นอย่างไร นอกจากนี้ Harris (1969) ยังได้กล่าวถึงคุณลักษณะของแบบทดสอบที่ดีมีคุณภาพว่า จะต้องมีลักษณะ 3 ประการ คือ มีความตรง (validity) มีความเชื่อถือได้ (reliability) และมีความเหมาะสมกับการนำไปใช้ (practicality)

2.4.2 ข้อควรคำนึงในการสร้างข้อสอบเพื่อวัดความสามารถในการสื่อสาร

กาญจนา ปราบพาล (2532) ให้ข้อเสนอแนะแก่ผู้ที่จะออกข้อสอบเพื่อวัดความสามารถในการสื่อสารว่า ควรคำนึงถึงองค์ประกอบดังต่อไปนี้

1. รายละเอียดของผู้ใช้ภาษา ได้แก่ อายุ เพศ สัญชาติ

2. วัตถุประสงค์ในการใช้ภาษา ได้แก่ การใช้ภาษาเพื่อการสมาคม เพื่อการศึกษา เพื่อประกอบอาชีพ

3. ลักษณะของกิจกรรม เช่น การเขียนรายงานการประชุม การใช้ภาษาในการเดินทาง

4. ชนิดของสื่อ เช่น การสื่อสารแบบมีการโต้ตอบ หรือฟังจากเทป ภาพยนตร์

5. สถานภาพทางวัฒนธรรมและสังคม เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนกับเพื่อน หรือกับคนแปลกหน้า

6. ระดับความสามารถในการใช้ภาษา ได้แก่ ความถูกต้องและความคล่องในการใช้ภาษา

7. เนื้อหา ได้แก่ เนื้อเรื่องที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์

8. ทักษะทางภาษา ได้แก่ ฟัง พูด อ่าน เขียน และทักษะรวม

9. หน้าที่ของภาษา ได้แก่ การเลือกใช้สำนวน ลีลา และรูปประโยคที่เหมาะสม

10. รูปแบบของการทดสอบ ได้แก่ คำถามแบบปลายเปิด ปลายปิด และการแสดงออก

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

Doughty และ Pica, 1986 (อ้างถึงใน พิศมร สิงหเมธา, 2538) ได้ทำการวิจัยและศึกษาเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาที่สองอย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะเรื่องเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเพื่อการสื่อสารต่าง ๆ โดยยึดหลักของ Information gap ทั้งนี้เพื่อดูว่ากิจกรรมที่ยึดหลักการนี้ช่วยในการเรียนรู้ภาษาที่สองหรือไม่ เขาได้ทำการศึกษาเรื่องนี้อย่างต่อเนื่องสองครั้ง ในครั้งแรกศึกษาดูว่ารูปแบบในการกำหนดงาน (task) แบบใดที่มีต่อการเรียนรู้ภาษาที่สอง และในการวิจัยต่อมาเขาได้ทำการเปรียบเทียบดูว่ารูปแบบของการเข้าร่วมกิจกรรมหรือการมีปฏิสัมพันธ์ทางภาษาของนักเรียนและครูซึ่งมีอยู่ 3 แบบคือ teacher-fronted situation, small group และ dual participation รูปแบบใดที่จะเอื้ออำนวยในการกำหนดงาน (task) เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ภาษาที่สองมากที่สุด กลุ่มตัวอย่างที่ใช้นั้น เป็นนักเรียนผู้ใหญ่และครูผู้สอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองในชั้น Intermediate ESL classes กลุ่มตัวอย่างที่นำมาใช้ในครั้งนี้ถูกคัดเลือกโดยดูจากระดับความสามารถ ซึ่งได้ทำการทดสอบทั่วไปแล้วว่า สามารถทำ task ที่ได้รับมอบหมายได้ นักเรียนที่เป็นกลุ่ม

ตัวอย่างนี้มีภาษาที่ 1 แตกต่างกัน และครูผู้สอนก็เป็นเจ้าของภาษา

วิธีการดำเนินการวิจัย ในครั้งแรกครูจะมอบหมายให้นักเรียนทำ task ในสองลักษณะ task แรกนักเรียนจะต้องแลกข้อมูลที่กำหนดมาให้แล้ว กล่าวคือนักเรียนแต่ละคนจะมีข้อมูลบางส่วนที่แตกต่างจากคนอื่น และข้อมูลของแต่ละคนที่ได้นั้นเป็นที่ต้องการของทุกคนเพื่อนำไปแก้ปัญหาหรือทำ task ที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จ เรียก task นี้ว่า two-way information gap ส่วน task อีกอันหนึ่งนั้นจะไม่มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลกัน นักเรียนทุกคนมีเหมือนกันหมด แต่นักเรียนทุกคนจะต้องช่วยกันปรึกษา ตัดสินใจ หรือแสดงความคิดเห็นเพื่อทำ task ที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จสมบูรณ์ ในการวิจัยต่อมาให้นักเรียนทำ task โดยกำหนดรูปแบบของการเข้าร่วมทำ task ใน 3 ลักษณะคือ teacher-fronted situation, small group และ dual participation ให้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลกันดูว่า รูปแบบไหนที่จะมีลักษณะของการเกิด conversational modification ซึ่งเป็นสื่อที่จะทำให้นักเรียนเรียนรู้ภาษาที่สองมากที่สุด

ผลของการวิจัยชี้ให้เห็นว่า รูปแบบของ task ที่จะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ภาษาที่สองมากที่สุดคือ task ที่อยู่ในลักษณะของ two-way information gap และรูปแบบของการเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียนและครูที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ภาษาที่สองน้อยที่สุดคือ แบบ teacher-fronted situation ส่วนรูปแบบ small group และ dual participation (กิจกรรมคู่) นักเรียนเรียนรู้ภาษาที่สองได้เท่าเทียมกัน

กองกาญจน์ นิธิพงศ์ (2516) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับข้อบกพร่องในการเขียนภาษาอังกฤษ ของนิสิตในวิทยาลัยวิชาการศึกษา เกี่ยวกับการใช้โครงสร้างทางไวยากรณ์ คำศัพท์ และสำนวน การสะกดคำ และการใช้เครื่องหมายวรรคตอน โดยศึกษาข้อบกพร่องด้านต่าง ๆ ว่ามีมากน้อยแตกต่างกันอย่างไร และข้อบกพร่องทั้ง 4 ด้านจะส่งผลต่อการนำไปใช้ในการเขียนระดับประโยค ข้อความ และเรียงความอย่างไร กลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิตวิชาเอกภาษาอังกฤษชั้นปีที่ 4 จากวิทยาลัยวิชาการศึกษา 7 แห่ง จำนวน 200 คน ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีข้อบกพร่องด้านคำศัพท์สำนวน การสะกดคำ การใช้โครงสร้างไวยากรณ์ และการใช้เครื่องหมายวรรคตอนตามลำดับ และข้อบกพร่องเหล่านี้ส่งผลต่อการเขียนในระดับประโยค ข้อความ และเรียงความอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (r = .66)

ผจงกาญจน์ ท้าวทอง (2520) ได้ศึกษาเกี่ยวกับองค์ประกอบบางประการที่มีต่อความสามารถในการอ่านเร็ว (Speed reading ability) ของนักเรียนฝึกหัดครูระดับ

ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูงที่เรียนวิชาภาษาอังกฤษเป็นวิชาเอก โดยศึกษาว่า องค์ประกอบ 3 ด้านของความสามารถในการอ่านเร็วอันได้แก่ ความสามารถในการเข้าใจโครงสร้างประโยค ความสามารถในการจับใจความสำคัญ และความสามารถในการอ่านข้ามคำ มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการอ่านเร็วหรือไม่ องค์ประกอบแต่ละด้านส่งผลต่อความสามารถในการอ่านเร็วมากน้อยเพียงใด และเพื่อที่จะสร้างสมการพยากรณ์ทำนายความสามารถในการอ่านเร็วของนักเรียนต่อไป ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบของความสามารถในการอ่านเร็วแต่ละด้านส่งผลต่อความสามารถในการอ่านเร็วอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และพบว่า องค์ประกอบด้านความสามารถในการเข้าใจโครงสร้างประโยคส่งผลต่อความสามารถในการอ่านเร็วมากที่สุด และองค์ประกอบด้านจับใจความสำคัญส่งผลรองลงมา

เสงี่ยม เตชเสนสกุล (2520) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเข้าใจโครงสร้างส่วนลึกกับความเข้าใจในการอ่าน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาวิชาเอกภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ปีการศึกษา 2520 ที่มีระดับการอ่านซึ่งวัดโดยแบบทดสอบ The Nelson reading test form B ระหว่าง 5-8 ผลการวิจัยพบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจโครงสร้างส่วนลึกกับความเข้าใจในการอ่าน ซึ่งวัดโดยแบบทดสอบโคลซและแบบทดสอบเลือกตอบ คือ .80 มีนัยสำคัญที่ .05 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างที่ได้คะแนนความเข้าใจโครงสร้างส่วนลึกสูง จะมีความเข้าใจในการอ่านสูงด้วย

ไพบูลย์ กาญจนพันธ์ (2521) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเข้าใจโครงสร้างภาษาอังกฤษกับความสามารถในการนำโครงสร้างนั้นมาใช้ในการเขียนของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยพลศึกษา มหาสารคาม โดยผู้วิจัยเลือกใช้โครงสร้างภาษาอังกฤษ 15 โครงสร้าง นำมาสร้างเป็นแบบทดสอบ 2 ฉบับ คือ แบบทดสอบวัดความเข้าใจภาษาอังกฤษ และวัดความสามารถในการนำโครงสร้างไปใช้ในการเขียน ผลการวิจัยพบว่า คะแนนความสามารถในการทำแบบทดสอบทั้ง 2 ฉบับ ของนักศึกษามีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r = .4785$) ซึ่งสรุปได้ว่า ความเข้าใจโครงสร้างภาษาอังกฤษของนักศึกษามีความสัมพันธ์กับความสามารถในการนำโครงสร้างไปใช้ในการเขียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ไพสัณฑ์ ประเสริฐสังข์ (2526) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเข้าใจโครงสร้างไวยากรณ์ภาษาอังกฤษกับความสามารถในการใช้ภาษาในการเขียนเพื่อการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนร้อยเอ็ดวิทยาลัย ผลการวิจัยพบว่า ความเข้าใจโครงสร้างไวยากรณ์ภาษาอังกฤษมีความสัมพันธ์กับความสามารถในการใช้ภาษาในการเขียน

เพื่อการสื่อสารอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

กุสุมา โชคบำรุง (2530) ได้ทำการวิจัยเชิงทดลอง เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์วิชาภาษาอังกฤษหลัก ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างกลุ่มที่เรียนโดยการเสริมกิจกรรมที่มุ่งปฏิบัติงานกับนักเรียนที่เรียนโดยวิธีการสอนแบบปกติ รวมทั้งการสำรวจเจตคติที่มีต่อการเรียนภาษาอังกฤษภายหลังการทดลองด้วย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จำนวน 44 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 22 คน และกลุ่มควบคุม 22 คน นักเรียนทั้งสองกลุ่มมีความสามารถพื้นฐานวิชาภาษาอังกฤษเท่าเทียมกัน ผลการทดลองปรากฏว่า คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั่นคือ กลุ่มที่เรียนโดยการเสริมกิจกรรมที่มุ่งงานปฏิบัติมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยวิธีการสอนแบบปกติ และจากการพิจารณาดูแบบสอบถามเจตคติ พบว่านักเรียนในกลุ่มทดลองมีเจตคติดีกว่ากลุ่มควบคุม

นพพร สโรบล (2532) ได้ศึกษาถึงประสิทธิภาพของกิจกรรมการสอนภาษาอังกฤษหลัก ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้หลักการ The information gap principle กลุ่มทดลองใช้กิจกรรม The information gap principle กลุ่มควบคุมใช้กิจกรรมตามปกติ ผลปรากฏว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และพบว่า นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ เมื่อใช้กิจกรรมดังกล่าว

ยุภาพร งามเจริญ (2532) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การสอนคำใหม่ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยวิธีมุ่งสร้างความเข้าใจกับวิธีปกติ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนชุมชนบ้านท่าพระ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ที่กำลังเรียนในภาคเรียนที่ 3 ปีการศึกษา 2531 จำนวน 2 ห้องเรียน เป็นกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ในการสอนคำใหม่ที่เรียนโดยวิธีมุ่งสร้างความเข้าใจสูงกว่าผลสัมฤทธิ์ที่เรียนโดยวิธีปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เทพพรชัย รัตนูปการ (2535) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบประสิทธิภาพการเสริมการสอนทักษะการฟัง-พูด โดยใช้กิจกรรมเพื่อการสื่อสารกับการสอนแบบปกติ กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 79 คน ผลการวิจัยพบว่า คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ประณอ พุ่มศิริ (2535) ได้สร้างและทดสอบประสิทธิภาพกิจกรรมเสริมเพื่อการสื่อสาร

สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 กับนักเรียนโรงเรียนชาลีสมุทร กรุงเทพมหานคร ในภาคปลายปีการศึกษา 2534 จำนวน 58 คน ผลการวิจัยพบว่า คะแนนของนักเรียนที่ได้จากการทดสอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และยังพบอีกว่านักเรียนส่วนมากชอบที่จะเรียนภาษาอังกฤษโดยใช้กิจกรรมเสริมการเรียนทั้งในด้านเนื้อหาและกิจกรรม

ธญวรรณ ทวิสุวรรณ (2536) ได้ศึกษาถึงผลของการจัดกิจกรรมเทคนิคการละครที่มีต่อทักษะการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนปัญญาวรคุณ จำนวน 33 คน ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2535 ผลการวิจัยพบว่า คะแนนของนักเรียนที่ได้จากการทดสอบหลังการเข้าร่วมกิจกรรมสูงกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สรุปได้ว่า กิจกรรมดังกล่าวส่งผลให้ระดับความสามารถทางการพูดภาษาอังกฤษสูงขึ้น

สุธิณี เหลืองรุ่งเรือง (2536) ได้ทำการศึกษาผลของการใช้กิจกรรมการละครในการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารที่มีต่อผู้เรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่กิจกรรมการละครสามารถกระตุ้นให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียน มีพัฒนาการด้านการเรียนภาษา และเห็นความจำเป็นในการเรียนภาษาอังกฤษเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านทัศนคติทางการเรียนพบว่า ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

มะลิวัลย์ สุขประเสริฐ (2536) ได้ทำการศึกษาผลของการใช้กิจกรรมคัดสรรที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ด้านการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษต่ำ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยกิจกรรมคัดสรรมีผลสัมฤทธิ์ทางด้านการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยกิจกรรมตามกระทรวงศึกษาธิการอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 และกิจกรรมคัดสรรยังทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางด้านการฟัง พูด อ่าน และเขียนเพิ่มขึ้นด้วย นอกจากนี้ หลังการทดลองนักเรียนที่เรียนด้วยกิจกรรมคัดสรรมีผลสัมฤทธิ์ทางด้านการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

พิศมร สิงหเมธา (2538) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนด้วยวิธีสอนแบบกิจกรรมการเรียนภาษา

อังกฤษเพื่อการสื่อสารกับวิธีสอนแบบปกติ โดยจัดแบ่งเนื้อหาตามจุดประสงค์เชิงหน้าที่ของภาษา ใช้การฝึกทักษะทางภาษาโดยการให้นักเรียนแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกัน ใช้การสื่อสารแบบ two-way communication ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ด้วยวิธีสอนแบบกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยวิธีสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05